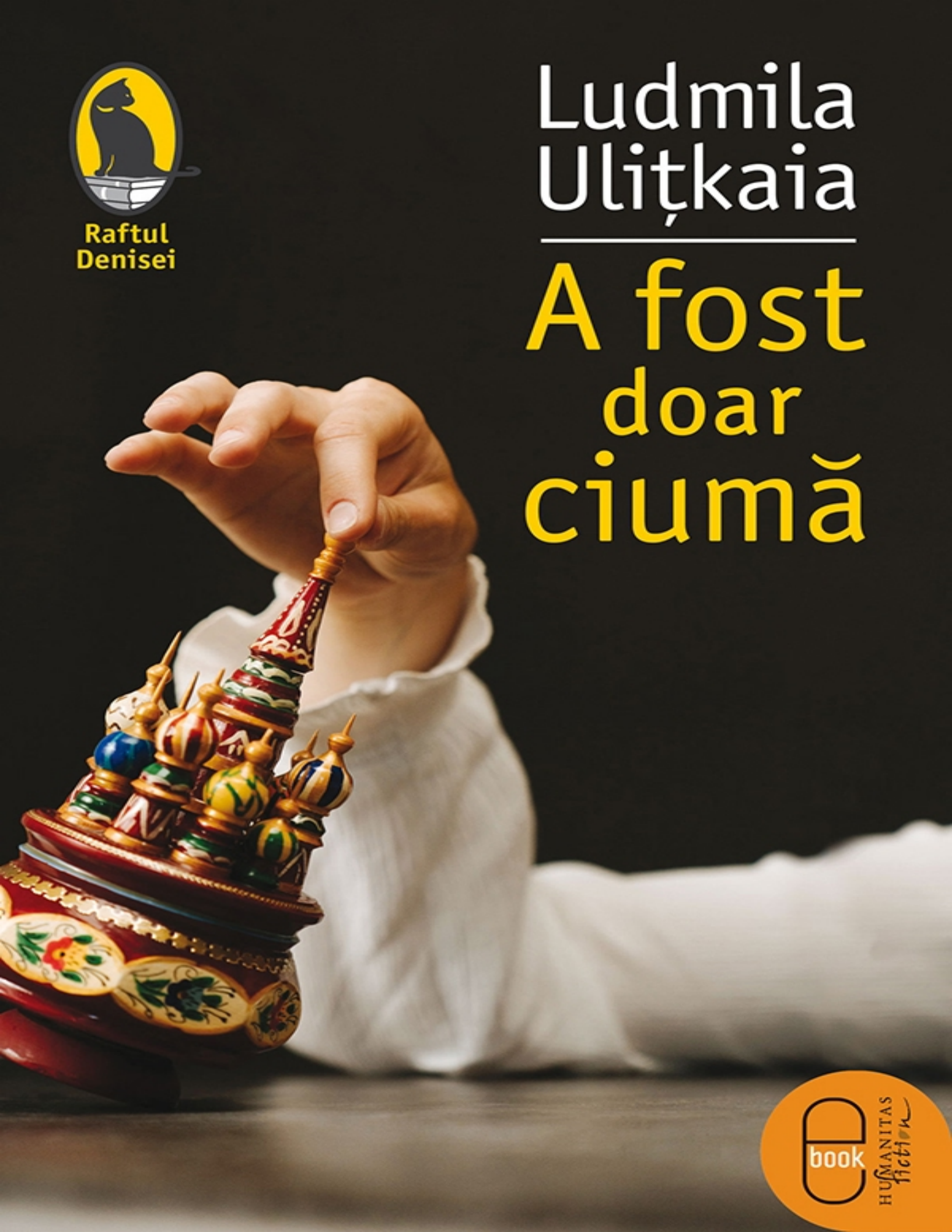

Raftul Denisei

Ludmila Ulițkaia

A fost doar ciumă

ebook

HUMANITAS fiction

Ludmila Ulițkaia

A fost doar ciumă

Traducere din rusă de
GABRIELA RUSSO

Colecţie coordonată de DENISA COMĂNESCU

LUDMILA ULIȚKAIA
PROSTO CIUMA
Copyright © Ludmila Ulitskaya
Published by arrangement with Elkost Intl. Literary Agency.
All rights reserved.

Acest e-book este protejat de legea drepturilor de autor. Reproducerea sa integrală sau parţială, multiplicarea sa prin orice mijloace şi sub orice formă, punerea sa la dispoziţie publică pe internet sau în reţele de calculatoare, stocarea sa temporară sau permanentă pe diverse dispozitive sau în sisteme care permit recuperarea informaţiei, gratuit sau în scop comercial, precum şi alte fapte similare, fără permisiunea scrisă a editurii reprezintă o încălcare a legislaţiei privind protecţia dreptului de autor şi se pedepsesc conform legilor în vigoare.

© HUMANITAS FICTION, 2021, pentru prezenta versiune românească (ediţia digitală)

ISBN: 978-606-779-831-9 (epub)

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
tel. 021.408.83.50, fax 021.408.83.51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0723.684.194

Am scris scenariul *Ciuma* când aveam patruzeci şi cinci de ani. Voiam să mă prezint cu el la cursul lui Valeri Frid. Nu m-a acceptat la curs, mi-a spus că am tot ce-mi trebuie pentru un scenarist şi n-are ce să mă mai înveţe. Au trecut treizeci şi doi de ani, şi iată că subiectul a căpătat o nouă actualitate.

1988–2020

Prin pustiul răscolit de viscol trece un tren de marfă luminând cu farurile vârtejurile de zăpadă. Se târâie leneş, îndelung. Lasă în urma lui oraşul înecat în nămeţi şi se pierde în pâcla de zăpadă.

Clădirea lungă fără etaje, aflată în afara oraşului, e înzăpezită, de un alb imaculat. La câteva ferestre se vede o lumină tulbure. Nu se distinge numele firmei acoperite cu un strat subţire de gheaţă.

În boxa paznicului o tătăroaică bătrână stă lângă soba de tuci, are pe cap o basma care-i acoperă fruntea şi o broboadă mare pe deasupra. Taie cu un cuţitaş bucăţele de carne uscată, le bagă-n gura fără dinţi şi le molfăie. Privirea îi e fixă, absentă.

Rudolf Ivanovici Maier stă aşezat într-o cameră bine izolată. Are costum de protecţie, mască şi mănuşi. Nu i se vede faţa. Cu ajutorul unui ac lung însămânţează o cultură de bacterii în vase Petri. Flacăra spirtierei tremură la fiecare mişcare. Are gesturi ritmice, de magician.

Pe masa din faţa bătrânei telefonul sună insistent. Nu se grăbeşte să ridice receptorul.

— Ho, ho, diavole, ce ţipi, ce urli aşa? bombăne bătrâna.

Telefonul sună în continuare. Bătrâna ridică receptorul.

— Aici *Lablatorul*! E noapte, e noapte, îţi zic! De ce ţipi aşa? Nu-i nimeni. Nu ştiu să scriu, nu. E Maier! Aşteaptă, îndată. Aşteaptă, îţi zic!

Bătrâna merge până la capătul coridorului, bate la uşa din fund, strigă:

— Maier! La telefon! Te caută Moscova! Vino!

Împinge uşa. E încuiată. Bate iar la uşă, strigă:

— Maier! Vino! Te caută şefu’, e înfuriat!

Maier pune deoparte acul, stă nemişcat, fără să scoată o vorbă. Bătăile în uşă îl enervează.

— Acum! Acum!

Din cauza măştii vocea sună înăbuşit. I se mişcă puţin masca, i se desprinde cureaua care o ţine strâns sub bărbie.

Bătrâna îl aude, se duce la telefon şi strigă tare în receptor:

— Aşteaptă, îţi zic!

Maier îşi scoate în vestiarul de decontaminare mănuşile, masca şi costumul protector împotriva ciumei, şterge ceva şi dă fuga la telefon.

— Scuzaţi-mă, eram în camera izolată. Da, da, fac experienţe noaptea…

Nu sunt gata, Vsevolod Aleksandrovici. Da, da, în principiu. Absolut sigur. Îmi trebuie însă o lună jumătate-două. Da, o lună jumătate… Nu sunt pregătit pentru raport… Dacă aşa puneţi problema… Cred că e prea devreme să prezint raportul. Îmi declin orice răspundere. Da, da, la revedere.

Pune enervat receptorul în furcă. Bătrâna îl priveşte cu atenţie:

— La mine ţipă, la tine ţipă. Diavol în carne şi oase, şefu' ăsta supărat. Hai, mănâncă!

Îi întinde o bucăţică de carne în vârful cuţitului. Maier îşi mişcă mâna în semn de refuz.

— Nu, mulţumesc, Galia, îi zice, luând maşinal bucăţica de carne.

O mestecă.

— Du-te să te culci! Du-te acasă! La ce mai stai aici?

Nu s-a luminat încă de ziuă, fereastra e întunecată. Soneria sună discret. O femeie tânără aprinde lampa de la capul patului, se scoală fără să facă zgomot şi se duce la uşă. În cameră e un copil care doarme.

Rudolf Maier a venit să-şi vadă amanta, Anna Anatolievna. Rămâne îmbrăcat cu şuba plină de zăpadă, îşi scoate doar căciula.

— S-a întâmplat ceva? întreabă Anna clipind speriată.

Rudolf îşi descheie şuba.

— Nimic deosebit. În noaptea asta m-au chemat la Moscova. Să dau raportul în faţa comisiei. Treaba nu-i încă terminată. O tâmpenie. Dar nu vor s-audă. N-ai cu cine vorbi, mort-copt trebuie să mă duc. Plec, Aniuta. Am venit să te anunţ.

— Chiar acum?

— Diseară. Am întrerupt experienţa. Mai am câte ceva de făcut la ea.

— Maşa cu cine rămâne?

— Am aranjat cu Savelova. Stă cu ea o săptămână.

— Cum o duce?

— La fel ca înainte. Stă-n fotoliu cu ochii-n gol…

Ania îşi trece palma pe obrazul lui Rudolf, îl mângâie pe frunte.

— Ce-ar fi să mergi cu mine la Moscova? Ce zici? Trei zile? o întreabă Rudolf.

— Cum adică? Acum? îl întreabă surprinsă Ania.

Un cap cârlionţat apare deasupra marginii pătuţului, chipul fetiţei se luminează la vederea lui Rudolf, i se suie pe genunchi.

— S-a trezit micuţa noastră Krosia, da, s-a trezit, nu-i aşa? (Rudolf o mângâie pe cap.) N-ai decât să te-nţelegi cu Maria Afanasievna, să aibă grijă de Krosia, să stea noaptea cu ea, şi noi o luăm din loc.

— Aşa, dintr-odată? Nu pot. E vacanţă, dar, ce să vezi, sunt de gardă la şcoală, un fel de…

— Învoieşte-te, mut-o pentru o altă dată, inventează ceva…

— O să încerc, Rudia, doar ştii cât de mult îmi doresc…

— Trimite-mi o telegramă la hotelul Moskva, vin să te aştept la gară, da?

*

În cuşetă sunt patru persoane. Rudolf Ivanovici stă cu şuba pe umeri lângă uşă; lângă el, în dreptul măsuţei, stă un bărbat solid, cu mutra ţeapănă, puţin strâmbă şi teşită; vizavi de el, o femeie frumoasă, cu cozile strânse sus, în creştetul capului: e fardată, elegantă, îşi aranjează mâncarea pe măsuţă. În faţa lui Rudolf stă un tânăr, aduce întru câtva cu un flăcău de la ţară, e dezgheţat şi guraliv.

— Aşa, acum e cu totul altceva! zice femeia. Îmi place ca totul să fie aranjat frumos, să arate bine. În ziua de azi nimeni nu mai ştie cum să aranjeze masa, mie îmi place ca fiecare lucru să fie aşezat la locul lui – furculiţele, lingurile, farfuriile, şerveţelele…

Admiră încântată salamul tăiat în bucăţi egale şi feliile de pâine aşezate ordonat.

Bărbatul cu Faţa Turtită o urmăreşte cu interes. Tânărul continuă tema discuţiei începută de ceva vreme:

— Aşa că i-am trimis o scrisoare, Ludmila Ignatievna, şi acum aştept să văd dacă-mi răspunde sau nu. Nu glumesc, e academician! Ai noştri de la Institutul de Agronomie… A tunat şi i-a adunat – nici un ajutor de la ei, nimic…

— Luaţi de mâncaţi, hai! le propune Ludmila Ignatievna.

Bărbatul cu Faţa Turtită ia un sandviş. Tânărul, trăncănind întruna, întinde şi el mâna.

— Am hotărât de capul meu, pe riscul meu. Le-am luat la mine în

magazie şi am început să le educ, să le-nvăţ încetinel cu frigul. Sunt la a treia generaţie. Le-am făcut rezistente la frig. Prezint eu un referat, toţi mă iau în râs. Când văd asta, scriu o scrisoare. Unde? Direct la Academie. Nu trec nici două săptămâni, şi primesc invitaţia. Nu suflu o vorbă, îmi iau concediu şi uite-mă plecat. Aşa-i în familia mea, dacă se hotărăşte ceva, nimeni nu bate în retragere…

Rudolf îşi scutură umerii înfrigurat. Tânărul i se adresează:

— Scuzaţi-mă, cu ce vă ocupaţi?

— Eu? Sunt medic.

— Asta-i grozav, e chiar grozav. Înseamnă că înţelegeţi ideea venită din biologie că însuşirile moştenite sunt influenţate în bine de educaţie…

— Ăăă, trage de timp Rudolf. Vezi dumneata, eu sunt microbiolog, mă tem că obiectul cercetărilor mele se supune altor legi.

— Alte legi? Care? se inflamează Tânărul. Noi toţi trăim după una şi aceeaşi lege, legea marxist-leninistă!

— Luaţi de mâncaţi, mâncaţi! zice cuconiţa ca o mamă grijulie.

— Fără doar şi poate, n-am nici un dubiu, acceptă cu un aer serios Rudolf. Numai că microbii mei nu ştiu de legea asta.

— În epoca noastră toţi trebuie s-o cunoască! continuă cu vehemenţă flăcăul. Anul trecut în februarie temperatura medie la noi a fost de minus 29 de grade. Gâştele mele au suportat gerul foarte bine. Magazia e din placaj, din nimic, adică. Dacă, să zicem, s-ar face experimentul cu bovine, dacă le-ar învăţa cu frigul, n-ar mai fi nevoie de grajduri… Statul ar trage ceva foloase din asta.

Uşa compartimentului se deschide, însoţitoarea de vagon îşi vâră capul:

— Vă aduc o bătrână să şadă cu dumneavoastră, stă-n picioare pe platformă, ce ziceţi? Aveţi ceva împotrivă? Doar pentru patru ore, da?

— Adu-o, las-o să şadă aici, zice flăcăul.

Se trage într-o parte să-i facă loc, şi prin uşă se strecoară bătrâna cu nişte boccele.

— Pot să vă rog de-un ceai? o întreabă Rudolf Ivanovici pe însoţitoare.

— Ia auzi la el, ceai! Rabdă dumneata până dimineaţă, ai băut unul! i-o taie scurt însoţitoarea.

Toată lumea se pregăteşte de culcare. Rudolf urcă în patul de sus.

Bărbatul cu Faţa Turtită se instalează jos şi îşi scoate cizmele de aviator garnisite cu blană. Bătrâna se pitulează cu picioarele îndoite sub ea într-un colţ, lângă cuşeta lui. E încălţată cu nişte ghete uriaşe, scâlciate. Tânărul iese, se duce pe platformă. Ludmila Ignatievna rămâne să doarmă în locul lui, pe cealaltă cuşetă, de jos. Tânărul are pe platformă o colivie mare cu două gâşte. Se apleacă, le dă păsărilor abia trezite bucăţele de pâine înmuiate în apă şi mângâie gâtul uneia, vârât printre zăbrele.

— Da, voinica mea frumoasă, mergem la Academie, uite aşa! îi zice el şi o bate pe gâtul alb, îngroşat.

Rudolf se înveleşte cu pătura subţire şi îşi pune pe cap căciula îmblănită.

Bărbatul cu Faţa Turtită o întreabă în şoaptă pe Ludmila Ignatievna:

— Dumneata eşti din Moscova?

— Da. Sunt moscovită get-beget. Locuiesc pe strada Lesnaia.

— Lesnaia? Unde vine asta?

— Aproape de Gara Belorusia.

— Da, o ştiu. Ce mai încolo şi-ncoace, poate mă inviţi la dumneata, ce zici?

— Abia ne-am cunoscut şi nici una, nici două – în vizită.

— Tare te-aş mai vizita, ne-am cunoaşte mai bine… Dă-mi *adresocika*… Las’ că văd eu…

Bătrâna pune ochii pe cizmele frumoase ale Bărbatului cu Fața Turtită, aşezate chiar în faţa ei.

Trenul de marfă trece prin pustiul înzăpezit. În lumina farurilor – pete de zăpadă viscolită, nămeţi…

Cu un pahar de ceai în mână, însoţitoarea deschide uşa cupeului:

— Hei, cine a vrut ceai? Uite-l!

Toţi dorm încă. Rudolf Maier se apleacă peste marginea cuşetei de sus și ia cana cu ceai.

— Vă mulţumesc. Vă foarte mulţumesc.

— A, n-ai pentru ce.

Însoţitoarea pleacă. Se duce la soba de tuci, spală ceştile de ceai într-un vas. Uşa de la platformă e întredeschisă. Pasagerii se trezesc. Trenul încetineşte.

— Ah, ieşiţi, vă rog, trebuie să mă îmbrac! le cere cu cochetărie Ludmila

Ignatievna.

Trezit din somn, Bărbatul cu Faţa Turtită îşi caută cizmele cu mâna. Nu le găseşte. Bătrâna a dispărut. Pe podea zac nişte ghete scâlciate de damă, cu şireturile desfăcute.

— Le-a şparlit, a naibii babă! Le-a şparlit! anunţă amuzat Tânărul.

— Cum le-a şparlit? întreabă nedumerit stăpânul cizmelor. Cum aşa? O învăţ eu minte! Dă-mi ghetele tale, cobor în staţie! îl roagă Bărbatul cu Faţa Turtită.

— Şi eu trebuie să cobor! Cum să merg fără ghete?

— Ce i-a trebuit, cum de-a putut? îşi stăpâneşte râsul Ludmila Ignatievna.

— Scuzaţi-mă, dumneavoastră coborâţi? V-aş lua ghetele, ce ziceţi? Trebuie neapărat să cobor, îi spune păgubaşul lui Maier pe un ton servil.

— Despre ce-i vorba?

— Baba mi-a şparlit cizmele, pricepeţi? Trebuie să cobor în staţie, să telefonez, să fie arestată! îi explică agitat la culme Bărbatul cu Faţa Turtită.

— Bine, luaţi-le, acceptă în silă Rudolf.

Păgubaşul îi încalţă ghetele.

La telegraful din gară, Bărbatul cu Faţa Turtită smuceşte clanţa uşii deschizând-o.

— Încotro, cetăţene? E interzis! strigă funcţionara.

Bărbatul cu Faţa Turtită scoate legitimaţia, i-o vâră sub nas. Funcţionara încremeneşte. El se aşază pe scaun.

— Fă-mi legătura…

Trenul porneşte din nou, traversează zonele locuite din Rusia Centrală, se apropie de Moscova şi intră în Gara Kazan. Lumea coboară din vagon şi năvăleşte în gară. Maier rătăceşte pe peron, cu capul aplecat. Pasagerii se împrăştie care încotro. Lângă vagon rămâne Tânărul cu colivia în care gâştele, înghesuite una într-alta, zac congelate. Flăcăul stă pe vine în faţa cuştii şi îngaimă:

— Ce-nseamnă asta? Doar n-a fost aşa de frig!

Îi curg lacrimile pe obrajii rumeni de om sănătos.

Dimineaţă la familia Jurkin. O masă rotundă, neacoperită, cu o tigaie pe

ea. Atmosferă cu iz de comunism de război. Ida Grigorievna Jurkina, o femeie urâtă, dar cu privirea vie, îndepărtează ziarul şi-i zice soţului:

— Nu, Aleksei, tu nu i-ai văzut. Eu i-am cunoscut! Ce oameni excepţionali! Curajoşi! Neînfricaţi! Talentaţi! Prietenii tatei. În ultimii lui ani de viaţă, cât timp a zăcut ţintuit la pat, au venit mereu să-l vadă, îi ştiam pe toţi, îi iubeam, îi admiram. Nu înţelegeam mare lucru, eram doar o fetiţă, n-aveam cum să pricep, nici tata nu era prea lămurit, deşi avea mintea brici, era extraordinar de cinstit şi de curajos, ce să mai zic, doar ştii foarte bine. Toţi au luat-o pe calea greşită! Toţi până la unul! Am plâns când le-am citit declaraţiile, apoi la procese… Nu mi-am închipuit aşa ceva! E aici ceva de neînlăturat, un soi de fatalitate – intelectualii n-au urmat partidul până la capăt. Au înţeles rău lucrurile. Rădăcinile astea groaznice ale răului, care au avut vreme să crească, trebuie smulse şi arse cu fierul roşu. Altfel, revoluţia piere!

Aleksei Ivanovici o ascultă atent în timp ce râcâie cu furculiţa în tigaie, încercând să răzuie resturile de cartofi.

— Ai dreptate, aşa-i, n-am nimic de zis, o aprobă el moale.

Ida Grigorievna deschide ziarul aflat sub cotul ei şi caută ceva.

— E undeva aici… O clipă….

Răsfoieşte ziarul, dar nu găseşte ce caută. Aleksei Ivanovici se uită la ceas.

— Trebuie să plec, Ida. O să vin târziu, am şedinţă la comisie.

Se ridică de la masă, Ida continuă să răsfoiască ziarul, dar fără rezultat.

Apartamentul familiei profesorului doctor Goldin. Pe o tavă se află un serviciu pentru micul dejun, un ou în suport, gem – un amestec între stilul vechi rusesc şi stilul european. Slujnica Nastia, o femeie în vârstă, îngrijită, duce tava în sufragerie. O pune pe masă şi bate în uşa care dă în sufragerie. Strigă:

— Ilia Mihailovici! E gata micul dejun!

Uşa se deschide, intră Ilia Mihailovici, un bărbat în vârstă, înalt, solid, destul de prost dispus.

— Mulţumesc, Nastia!

Strigă:

— Sonia! Ce te tot foieşti atât?

Se uită-n fugă prin ziar. Intră Sonia, soţia lui, o femeie căruntă, frumoasă, uscăţivă.

— Am ajuns primul, ca întotdeauna. Unde-i Lena?

— A plecat devreme, are ceva probleme cu laboranţii.

— Din câte îmi dau seama, învăţătura pe care o primesc studenţii e proastă, foarte proastă, spune el pe un ton categoric.

— Vrei să zici că la Viena învăţământul era mai bun? îl înţeapă cu vorba Sonia.

Încep joaca într-o limbă cunoscută numai de ei.

— Da, un piculeţ. Poate că mi se pare…

— Ah, Ilia Mihailovici! Cred că eşti prea entuziasmat de ştiinţa burgheză! Când studiam la Sorbona, învăţământul era sub orice critică! Închipuie-ţi, dumneata, responsabilii sindicali nu verificau prezenţa studenţilor!

— Groaznic! *Set imposibîl!*[1]

1. Redare fonetică uşor stâlcită a cuvintelor franțuzești *C'est impossible* „E imposibil". (N. tr.)

O cameră împărţită în două printr-un perete subţire. În pat – soţii Esinski. Au spre cincizeci de ani. Vera Anatolievna se ţine bine, tânără la faţă, vioaie, luminoasă. Îşi apropie buzele de urechea soţului.

— Au adormit, Kostia?

Konstantin Aleksandrovici ascultă atent.

— Cred că da.

— Nu, aud ceva mişcare. Şşt!

De partea cealaltă a peretelui despărţitor – un cuplu tânăr în pat.

Soţul îi şopteşte soţiei:

— Dorm, ce crezi?

— Ce altceva mai bun au de făcut? chicoteşte soţia cu capul pe umărul lui.

Vera Anatolievna îi şopteşte soţului:

— Orice ai zice, e groaznic să stai în aceeaşi cameră cu propria ta fiică!

— Aşa e, îi răspunde încet soţul şi îi cuprinde umerii. Mă întorc poimâine. Diseară sunt la comisie şi de acolo la gară, plec la Leningrad.

— Nu treci pe-acasă?

— Nu, n-am timp. Am sarcina să prezint obiecţiile la susţinerea unei teze de doctorat. Cum termin, în aceeaşi seară mă întorc.

Se întrerup în momentul când de dincolo se aud chicoteli drăgăstoase.

Colonelul NKVD Pavliuk se uită pe fereastră. Are trăsături regulate, care exprimă duritate. E tipul clasic de militar. Îi spune soţiei fără să se întoarcă:

— Fă-mi ceva de mâncare să iau cu mine, Nataşa.

— Nu vii la masă?

— N-am cum.

— Iar stai o zi întreagă fără să mănânci? O să ţi se deschidă iar ulcerul, îi spune Natalia în timp ce împachetează sendvişurile.

— N-am timp, îi răspunde laconic.

Afară se aude motorul unei maşini.

— Am plecat.

Uşa de la intrare se trânteşte. Apoi se trânteşte uşa liftului. A plecat. Soţia clatină din cap.

Tonia Zorina stă în faţa oglinzii. Îşi adaugă la părul natural o coadă groasă, împletită din păr fals. Soţul ei, doctorul Aleksandr Matveevici Zorin, îi urmăreşte posac mişcările. Are o căutătură gravă, plină de iritare acumulată în timp.

— Totul e fals la tine, Tonia. Şi coada e falsă.

— Abia acum ai observat?

— Nu, de multă vreme. Prima oară când ţi-am văzut coada pe pernă, era cât pe ce să mor de scârbă. Ptiu!

— Uite că n-ai murit, eşti viu, parcă!

— Minciună! Totul n-a fost decât minciună, de la bun început! Numai minciună! Hm! Ţii minte ce le-ai spus Brînovilor când ne-am cunoscut, ţii minte?

Tonia îi răspunde cu agrafele în gură:

— De ce să ţin minte? Tu ai memorie bună, ţii tu minte şi pentru mine.

— Uite că ţin minte. Ai minţit că eşti medic neurolog…

— O soră medicală nu-i mai prejos decât un medic neurolog. Pot să plec, dacă nu-ţi place sora medicală. Plec chiar acum.

— Unde să pleci? Unde? întreabă deznădăjduit şi scârbit Aleksandr

Matveevici.

— Găsesc eu unde. Mă duc de unde am venit, îi răspunde nepăsătoare Tonia, care-şi savurează calmul, în vreme ce soţul se enervează din ce în ce mai tare:

— Ştiu unde te duci. Să faci trotuarul.

— Asta nu-i treaba ta!

Tonia se uită satisfăcută în oglindă: coafura e splendidă, bogată.

— Ce superficială eşti, Tonia. Nu eşti capabilă de nimic. Nici măcar să faci o supă, să aduci o bucată de pâine în casă…

— Da' tu? Cum vii de la serviciu, o trimiţi urgent pe Dusia la cumpărături şi ea dă fuga. Sau pe Alka. Sunt încântate să te servească… zâmbeşte zeflemitoare Tonia.

— Bun, să mergem. Am întârziat.

Aleksandr Matveevici se scoală de la masa goală, îndepărtând ceaşca.

— Du-te singur, găsesc eu drumul şi fără tine, i-o taie scurt Tonia şi se întoarce să se admire în oglindă.

Aleksandr Matveevici iese trântind uşa.

La hotelul Moskva, o femeie de serviciu stă în picioare în faţa recepţiei.

— Intru în cameră şi nu-mi vine să-mi cred ochilor, Tatiana Aleksandrovna. Închipuie-ţi una ca asta – husa păturii zace pe jos. Toată lenjeria de pat – pe jos.

— Cum aşa? întreabă uimită recepţionera.

Maier, cu căciula plină de zăpadă şi îmbrăcat în şubă, stă în picioare în faţa biroului, aşteptând să i se dea atenţie. Femeile sunt absorbite de conversaţie, pare că nici nu-l observă.

— Aşa cum îţi zic! Husa pe covor, pătura, perna, toate pe jos…

— Ce spui, Vera?

— Se vede treaba că aşa-i obişnuită, să doarmă pe podea…

Femeia de serviciu pufneşte în râs:

— O fi ea deputată, da' sunt oameni sălbatici…

— Și tu ai crezut că dacă și-a agățat niște decoraţii, gata…

— Scuzaţi-mă, intervine Maier, vă rog să-mi căutaţi camera rezervată. Numele meu e Maier.

Recepţionera răsfoieşte nemulţumită hârtiile.

— Da. Camera 36. Buletinul, îi cere ea fără să-şi ridice capul, apoi îşi pironeşte ochii în buletin.

O turcmenă apare în capătul culoarului. E înaltă, bine făcută, plină de bijuterii masive de argint – brăţări, cercei, inele. Pe rochia de mătase în dungi, la un loc cu colierul din argint mat şi cornalină, îi atârnă medalii, insigne, ordinul Lenin, nu-i lipsesc decât decoraţiile sportive. O grămadă de metal strălucitor, zornăitor. Se îndreaptă spre biroul recepţionerei, se opreşte, zâmbeşte amabilă. Are sprâncene arcuite, ochii alungiţi, obrajii supţi, buze groase – o frumuseţe de femeie. E tânără. Maier o priveşte atent. Ea surâde încurcată:

— Aţi adus frigul, i se adresează ea lui Maier şi îşi strânge mai bine şalul pe umeri.

— N-ai ce-i face, aşa-i clima la noi, zâmbeşte el în vreme ce se uită cu atenţie la turcmenă ca la o ciudăţenie.

— Din cauza asta mă-ntorc acasă, la Aşhabad. Acolo e cald, îi răspunde ea.

Îşi întoarce capul cu gâtul lung spre recepţioneră şi zice pe un ton aproape poruncitor:

— Luaţi cheia.

Turcmena pleacă. Recepţionera şi femeia de serviciu se uită în urma ei uluite.

— Ditamai regina, da’ doarme pe podea! atât se mulţumeşte să zică femeia de serviciu.

Maier îşi ia buletinul și cheia camerei, apoi pornește pe culoar cu zâmbetul pe buze.

Camera e mică. Maier se uită în jur, îşi scoate şuba, îşi freacă mâinile îngheţate. Formează un număr de telefon.

— Lora! Am venit pentru trei-patru zile. Prezint un referat… Nu, nu, am rezervat o cameră la hotelul Moskva. O să trec neapărat. Sunt îngheţat bocnă. Mă tem să nu fi răcit. Nu, fac eu cumva să trec pe la tine, nu ne-am văzut de mult. Te rog ceva: s-ar putea să sosească mâine Aniecika. O primeşti să stea la tine câteva zile? Singură, fără fetiţă. Ce tot spui, nu s-a schimbat nimic. Priveşte-n gol şi nu vrea să mănânce. Nu, nu se mişcă, stă-n fotoliu. Seara o duc eu la culcare. Nu, nu mai are crize. Te-nşeli, draga

mea, se fac opt ani de când e aşa, nu cinci. N-are rost să mai vorbim despre asta. Pe mâine.

Maier se uită în oglindă, îşi trece mâna pe obraz. I-a crescut barba… Iese pe culoar şi o întreabă pe femeia de serviciu:

— E vreun bărbier în hotel?

— Da, la parter.

Maier se uită la ceas. Se grăbeşte la lift.

Se văd în oglindă mâinile bărbierului care manevrează îndemânatice briciul periculos de ascuţit atingând obrazul lui Maier. Se aude vocea bărbierului:

— Mai stăteam zece minute şi plecam. Aţi avut noroc.

Maier tuşeşte, vrea să-şi acopere gura, dar are mâinile sub un cearşaf. Bărbierul îl bate delicat pe umăr şi îndepărtează briciul.

— Poftiţi, tuşiţi în voie.

Maier îi zice scuzându-se:

— Pesemne că am răcit în tren… m-a tras curentul.

Bărbierul şterge briciul, i se vede lama strălucitoare.

— Unii găsesc că briciul meu e periculos, nu-şi dau seama cât de bine rade, lasă curat ca-n palmă. Şi apoi e frumos… Bărbiţa sus, vă rog… Aşa!

Maier ridică ascultător capul, bărbierul îi atinge gâtul cu briciul. Maier îşi apleacă brusc capul, are un acces de tuse. Bărbierul nu reuşeşte să îndepărteze suficient de repede mâna, şi pe obrazul lui Maier apare o mică zgârietură.

— Doamne! exclamă agitat bărbierul. Aşa ceva nu mi s-a întâmplat niciodată! V-aţi mişcat, asta-i!

Pulverizează apă de colonie pe un şervet mic şi-l pune pe zgârietură.

— Nu-i grav! îl linişteşte Maier. Am tuşit…

— O clipă, o clipă! Am spirt! Dezinfectează mai bine decât apa de colonie… O clipă…

— O nimica toată, nu vă faceţi griji! încearcă să-l calmeze Maier.

— O nimica toată… Asta ziceţi dumneavoastră! îşi iese bărbierul din fire. Nu mi s-a întâmplat niciodată aşa ceva, să iasă cineva din mâinile mele în halul ăsta! Dacă v-aş spune pe câţi am ras la viaţa mea, câţi mi-au trecut prin mână. Am lucrat la Kremlin! (Arată cu degetul în sus.) Cu briciul ăsta!

Mă cunoaşte toată lumea! N-aţi auzit de Kotikov! Eu sunt, Veniamin Alekseevici Kotikov!

Zgârietura sângerează. Bărbierul se agită, scoate şervetul şi pune altul.

Maier zâmbeşte:

— Nu vă mai agitaţi atât, Veniamin Alekseevici. Acasă mă rad cu un brici bont, mai puţin periculos. Dacă m-aş rade cu o drăcie ca asta, m-aş răni în fiecare zi… Liniştiţi-vă, vă rog, nu-i nimic grav…

Şedinţa comisiei de pe lângă Comisariatul Poporului pentru Sănătate, ţinută la Academia de Ştiinţe Medicale. Opt personaje importante ascultă cu atenţie raportul prezentat de Maier. Unul dintre ei poartă uniformă militară. Este colonelul NKVD Pavliuk. Maier îşi încheie prezentarea:

— După cum vedeţi, e cât se poate de evident că alegerea acestei tulpini extrem de virulente este pe deplin motivată. Deşi treaba nu e încă terminată din punctul meu de vedere, pot spune că, în esenţă, tot ce a fost de lucrat s-a lucrat, aşa că vom avea la dispoziţie în curând primele eşantioane ale noului vaccin. El e conceput pentru toate tulpinile de ciumă cunoscute.

Esinski îl întreabă:

— Spune-mi, te rog, Rudolf Ivanovici, dumneata cât timp crezi că e necesar pentru ca vaccinul să ajungă la industria farmaceutică şi cât de complicată e tehnologia fabricării lui?

Maier îşi şterge fruntea cu mâna, îi vine greu să prindă sensul întrebării. Se vede că nu se simte bine:

— Ca să terminăm definitiv… ne trebuie cam o lună şi jumătate, trebuie să fim foarte siguri de preparatul nostru. În jur de trei luni vor fi necesare pentru experimentarea vaccinului, apoi producerea lui e treaba Partidului, care are multă experienţă. Restul nu depinde de mine. Mai degrabă de finanţarea producţiei şi de organizare. Cât despre tehnologie… în principiu, nu e nimic nou, în afară de nişte exigenţe sporite privind securitatea.

Grigoriev, preşedintele comisiei, se uită la ceas:

— Tovarăşi! Asistăm azi la un eveniment de importanţă excepţională… aş zice de importanţă nemaivăzută pentru întreaga omenire. Crearea vaccinului înseamnă încă un pas spre victoria deplină a comunismului în lume, încă o dovadă a triumfului politicii înţelepte a tovarăşului Stalin. Felicitările noastre tovarăşului Rudolf Ivanovici. Mulţumim pentru munca

depusă, pentru raport. Mâine te rog să vii la mine pe la ora două, să lucrăm la rezoluţie.

Membrii comisiei încep să se agite, de unde erau crispaţi, acum se destind şi se împrăştie unul câte unul. Esinski se apropie de Maier.

— Rudik! Te felicit! Ai făcut o treabă excelentă.

Maier îşi şterge ochii şi nu-i răspunde.

— Ce-ai păţit, eşti obosit?

— Mai nimic, ce să-ţi spun…

Colonelul Pavliuk se apropie de Grigoriev, preşedintele comisiei.

— Avem de vorbit, Vsevolod Aleksandrovici! Cred că toată treaba asta trebuie pusă la secret şi încredinţată direcţiei NKVD. Să ai în vedere ce ţi-am propus. Deocamdată amâni decizia pentru mai târziu.

Grigoriev dă din cap în semn că a înţeles.

Esinski se apropie iar de Maier:

— Ce-i cu tine, Rudolf? Să chem o maşină?

— M-a prins frigul în tren şi am răcit. Mă tem să nu fie un început de pneumonie. Încununarea reprezentaţiei mele în faţa voastră! îi răspunde Maier cu dificultate.

— Aşteaptă, cer imediat o maşină. Unde te-ai cazat?

O maşină opreşte în faţa Casei Academiei de Ştiinţei Medicale de pe strada Solianka, sediul prezidiului Academiei. Esinski îl ajută pe Maier să se aşeze pe scaunul din spate şi-i face semn şoferului să pornească.

— Să te faci bine cât mai repede, Rudolf! Sună-mă poimâine. Mă-ntorc de la Leningrad şi trec să te văd. Eşti cineva, Rudolf, bravo!

— Mulţumesc, Kostia…

În cuşeta vagonului de dormit, Anna stă împreună cu o doamnă în vârstă, care are aerul de femeie cultivată. Pe măsuţă se află pahare de ceai. Penumbră odihnitoare şi confort.

— Nu mi-am închipuit vreodată că o să călătoresc într-o cuşetă! În drum spre gară am simţit că merg la o sărbătoare. Şi dau de dumneavoastră! Nu mă aşteptam! Atâtea lucruri mi-a povestit mama despre dumneavoastră! Lenocika Braslavskaia! Mi-a povestit despre farmacia dumneavoastră, mi-a arătat casa în care se afla.

— Pe Dvorianskaia… zice cu voce subţire femeia în vârstă.

— Da, acum se numeşte strada Gogol! Să ştiţi, Elena Iakovlevna, că păstrez şi acum caseta din mesteacăn de Karelia a mamei, multe scrisori de acolo sunt ale dumneavoastră.

— I-am dăruit-o Nadiei când a împlinit şaisprezece ani. La 12 mai 1910.

— Da, ziua de naştere a mamei era pe 12 mai. Aveţi memorie bună…

— De toate îmi amintesc, fetiţa mea. Îmi amintesc cum ne duceam la patinoar, ţin minte ziua în care am fost invitate la bal pentru prima oară, cum ne-am îmbolnăvit de scarlatină în aceeaşi zi, cum pe urmă ne-am întors vindecate la liceu tot în aceeaşi zi şi cum am plâns de fericire. Am avut o copilărie extraordinar de frumoasă. Câtă veselie, câtă muzică. Mama dumitale era o muziciană desăvârşită!

— Da, aşa e. Dar n-a ajuns să facă o carieră de interpret. A rămas profesoară, a predat muzică toată viaţa, s-a ocupat de mine de când eram mică. Şi eu sunt profesoară de muzică, Elena Iakovlevna, zice zâmbind Ania.

— Semeni mult cu mama ta. Cu cât mă uit mai bine, Ania, cu atât găsesc mai multe trăsături comune.

— Mama mi-a spus că nu v-aţi mai văzut dinainte de revoluţie, de război. Credea că sunteţi în Bulgaria… sau în Franţa.

— Nu, nici vorbă. Am plecat înainte de război cu soţul meu în Persia. Era diplomat în slujba ţarului. Pe urmă am locuit la Istanbul. Ne-am întors în Rusia în timpul revoluţiei. Soţul meu a fost printre puţinii diplomaţi care s-au pus în slujba noului guvern. În schimb, părinţii mei au emigrat. De multă vreme nu mai ştiu nimic despre ei. Cred că nu mai sunt în viaţă… Nu ştiu nici dacă mai trăieşte soţul meu… A fost… a fost arestat, n-a avut drept la corespondenţă… I-am pierdut pe toţi, pe toţi, zice calmă Elena Iakovlevna, fără să se lase pradă emoţiilor. Ce ironie a sorţii! Acum cinci ani, mama ta mai trăia încă, şi eu nu ştiam… Familia ta era renumită, Ania! Bunicul tău era preşedintele adunării nobililor din Saratov.

Ania e surprinsă:

— Ce spuneţi?! E prima oară când aud. Mama nu mi-a vorbit niciodată…

— Dacă-i aşa, n-ai auzit nimic de la mine. Sunt multe lucruri pe care e mai bine să nu le ştii… E greu, e foarte greu… Sunt cinci ani de când nu mai ştiu unde se află soţul meu. Acum mă duc să caut în arhive… Vreau să

găsesc ceva scris în documentele de acolo…

Bătrânul doctor Kossiol, înarmat cu trusa medicală, cu căciula ca o plăcintă pe cap şi în galoşi, stă în picioare în faţa biroului recepţionerei de la hotel.

— Am fost chemat la camera 36. Dumneata m-ai chemat? o întreabă pe un ton aspru.

— Da. Avem un client bolnav, a cerut să chemăm un medic. Vă conduc.

Recepţionera se scoală şi-l conduce pe doctor la camera lui Maier. Kossiol bate la uşă. După un moment de tăcere se aude vocea lui Maier:

— Intraţi!

Recepţionera intră în cameră împreună cu Kossiol.

— V-am adus doctorul.

— Mulţumesc mult, răspunde Maier, care e lungit pe pat.

E învelit cu pătura de la hotel şi cu şuba pusă peste pătură. Are frisoane.

Recepţionera iese, Kossiol se dezbracă. Se spală pe mâini, se apropie de lampa de pe noptieră şi îşi încălzeşte mâinile îngheţate.

— Ce-aţi păţit? îl întreabă doctorul pe Maier în vreme ce-şi scoate nişte hârtii. Numele şi prenumele dumneavoastră…

— Maier Rudolf Ivanovici.

— Când aţi sosit la noi, la Moscova, Rudolf Ivanovici? îl întreabă curios doctorul, nu pentru că vrea să completeze maşinal nişte hârtii, ci pentru că pacientul îi trezeşte interesul.

— Ieri seară.

Maier tuşeşte.

— Bun, să vă examinez.

Kossiol merge să se spele iar pe mâini, se întoarce şi se aşază pe scaun la căpătâiul lui Maier.

— Văd,văd, aveţi frisoane, febră mare. Trebuie totuşi să vă dezbrăcaţi o clipă, îi spune Kossiol parcă scuzându-se.

Maier se dezveleşte şi se dezbracă anevoie. Doctorul îşi pune palma mai jos de gâtul lui, începe să-l asculte ciocănindu-i pieptul, spatele, îşi lipeşte urechea.

— Tuşiţi?

— Da, tuse violentă. Mi-e greu să respir. Simt că mi-e pieptul prins.

Maier are un acces de tuse.

— Da, da, aud, îi răspunde Kossiol. Respiraţie dificilă, aud nişte horcăieli, mai ales în stânga. Cred că e congestie pulmonară. Trebuie să vă internez. La spital…

— Sună telefonul. Vă cheamă la telefon. Repede! Grăbiţi-vă! spune destul de desluşit Maier.

Doctorul se uită atent la bolnav:

— Ce-aţi spus? întreabă Kossiol.

— Fetiţele sar, atenţie, uite-o cum cade…

— Hm! Urâtă treabă, dragul meu! bolboroseşte încurcat doctorul şi formează un număr de telefon.

Maşina Salvării trece pe strada Petrovka, pe lângă mânăstirea Petrovskaia, se îndreaptă spre porţile Petrovski şi întoarce spre spitalul Ekaterinski. Cad fulgi mari de zăpadă. E seara târziu. Puţini trecători. Totul pare să se desfăşoare cu încetinitorul: fulgii de zăpadă cad rar, maşina înaintează încet, porţile spitalului se deschid parcă fără voie.

La camera de gardă se află doctorul Zorin. Maier e adus pe targă.

— Aduceţi bolnavul aici, le cere Zorin brancardierilor. Puneţi hârtiile pe masă.

— Uitaţi hârtia, semnaţi, zice unul dintre brancardieri întinzându-i o hârtie.

Zorin semnează, brancardierii pleacă. Doctorul cercetează hârtiile, se uită de departe la Maier, ridică receptorul.

— Postul 2? Lena? Nina Ivanovna e acolo? Dacă apare, spune-i să vină degrabă. Ei drăcia dracului!

Zorin îl examinează pe Maier, care e pe jumătate inconştient, tuşeşte şi scuipă o spumă rozalie. Zorin apropie de lampă spuma, o cercetează atent, palpează subsuorile lui Maier, zona inghinală.

Îi atrage atenţia zgârietura de pe obraz. Îi ia sacoul, scoate din buzunarul de la piept actele: carnetul de partid, livretul militar, talonul pe care scrie Hotel Moskva, camera 36. Ultimul act e un permis pe care scrie Institutul de Cercetare a Ciumei.

Doctorul se apropie de Maier. Acesta stă cu ochii închişi. Tuşeşte. Zorin se mai uită o dată la acte.

— Mă auziţi? Numele şi prenumele dumneavoastră… i se adresează aşteptând un răspuns.

— Da, da… Maier Rudolf Iohan… Ivanovici. Masca, masca… S-a desprins… Accident nefericit… bolboroseşte Maier.

Îi apare ca prin ceaţă o imagine fluidă: soneria telefonului, bătăile în uşă, vocea Galiei, răspunsul lui. Apoi, marginea desprinsă a măştii şi căptuşeala vătuită desfăcută.

— Masca… masca… vă cheamă la telefon… îngaimă el.

— E clar. Delirează, constată Zorin şi formează iar numărul de telefon.

Îl dezbracă precaut pe Maier, scoate din dulap îmbrăcămintea de spital, umple seringa cu un lichid…

Nina Ivanovna, soră medicală de la camera de gardă, stă de vorbă pe palierul scărilor cu Tonia Zorina, prietena ei. Nina Ivanovna fumează. Tonia îi spune:

— El s-a aşteptat că o să-i ţin loc de mamă, pricepi? Că o să-i fac plăcinte şi o să-i bag dumicaţii în gură. Asta nu vreau în ruptul capului!

— Da’ ce-ai vrea tu? Ia gândeşte-te! Ce-ai crezut când te-ai măritat? Că o să-ţi gătească bărbatu-tău borşu’, da?

— Dacă ai şti ce iubiţi am avut! zice umflându-se în pene Tonia.

— Oricum ar fi ei, când te măriţi, gata, ştii una şi bună – că trebuie să găteşti, să speli ciorapii împuţiţi. Pot să fie poleiţi şi cu aur iubiţii! Aleksandr Matveevici al tău e om cumsecade, ascultă-mă ce-ţi spun, insistă Nina Ivanovna.

— Mă plictiseşte, Nina, mă plictiseşte. Nu tu un film, un teatru, un dans. Când nu-i de gardă, stă cu nasul în cărţile de medicină. Sunt tânără, totuşi… Mai e şi evreu…

— Aleksandr Matveevici, deschideţi! De ce v-aţi încuiat?

E sora medicală care se întoarce din pauza de fumat.

— Nina Ivanovna! E stare de urgenţă. Am închis uşa fiindcă sunt sigur că vor anunţa carantină.

— Ce? Ce s-a întâmplat? Iertaţi-mă, Aleksandr Matveevici! Am lipsit un moment la o ţigară.

— Nu mai are nici o importanţă acum, Nina Ivanovna. Poate că-i mai

bine aşa. Luaţi, vă rog, cheia de la paznic şi închideţi uşa de la Primiri Urgenţe…

— Aleksandr Matveevici! Deschideţi! strigă Nina Ivanovna.

Continuă să bată în uşă, dar Zorin nu-i mai răspunde. Îl înveleşte pe Maier care tuşeşte şi geme. Îşi continuă examenul medical.

— De unde aveţi zgârietura?

— De la ras… bărbierul… brici extraordinar…

Zorin se aşază să dea un telefon.

— Larisa Grigorievna! Faceţi-mi urgent, vă rog, legătura cu Lev Aleksandrovici, e cât se poate de urgent, da, cu Sikorski… Atunci daţi-mi numărul de acasă. E un caz de urgenţă maximă, altfel nu l-aş deranja. Da, pe răspunderea mea. Îl notez.

Notează numărul, ridică iar receptorul şi sună la numărul indicat.

— Aş vrea să vorbesc, vă rog, cu Lev Aleksandrovici! Îl caută Zorin, medicul de gardă de la secţia de Primiri Urgenţe a spitalului. Vă rog să-l chemaţi la telefon, e un caz urgent, de maximă importanţă… Nu pot să hotărăsc fără el. E medicul-şef al spitalului. Sunt decizii pe care nu le pot lua de unul singur. Da, da, chiar aşa! Insist!

Aşteaptă la telefon.

— Zorin vă deranjează, Lev Aleksandrovici! A venit la urgenţă un bolnav suspect de ciumă. Din câte îmi dau seama, are o formă pulmonară. Ciumă! *Pestis*! Bineînţeles, trebuie chemat un infecţionist. Neapărat! Din păcate, eu n-am nici cea mai mică îndoială. Tablou clinic clasic. Încă un lucru important – lucrează la Institutul de Cercetare a Ciumei… Da, evident! L-am izolat. Am încuiat camera de gardă cu cheia. Din fericire, sora plecase exact în momentul în care a fost adus bolnavul.

Zorin vorbeşte la obiect, nu se poartă cum îi e felul. A adoptat un ton grav, specific militarilor.

— Trebuie luate măsuri urgente. Carantina instituită imediat. Mă tem că nu mai am nevoie de costum de protecţie, Lev Aleksandrovici! Nu-s începător în ale meseriei, sunt medic. Bine. Cred că n-o să poată stăpâni situaţia Comisariatul pentru Sănătate. E de competenţa altei instituţii… Mulţumesc.

Zorin pune telefonul în furcă. Se apropie de Maier şi-l ajută să stea mai

comod. Îi aduce apă, îi dă să bea. Îi pune o compresă pe frunte. Ia o fişă medicală şi începe să scrie:

— Istoricul bolii…

Zorin se scoală de pe scaun, se apleacă deasupra lui Maier.

— Puneţi-vă masca… E periculos… Tulpină foarte virulentă… Masca… Bărbierul, bărbierul… Amănunt… important… Bărbierul de la hotel… aiurează Maier.

— Ce-aţi spus?

Zorin e dezorientat: nu ştie dacă bolnavul delirează sau e conştient.

— Trebuie izolat. Koşkin sau Kotov… Un nume care începe cu Ko…

Zorin se apleacă deasupra lui Maier:

— N-am înţeles. Ce-aţi spus?

— Bărbierul de la hotel… contact direct… Carantină… Urgent…

Zorin dă din cap:

— Da, da, bineînţeles. Mă ocup chiar acum şi de bărbier, nu vă faceţi griji, Rudolf Ivanovici.

Maier se agită, respiră greu cu gura deschisă. Îi apare spuma rozalie pe buze, e transpirat pe frunte. Zorin îi şterge faţa.

Îl sună din nou pe Sikorski:

— Zorin vă deranjează din nou, scuzaţi, Lev Aleksandrovici! Bolnavul zice că ieri a fost în contact direct cu bărbierul de la hotelul Moskva. În primul rând trebuie izolat imediat bărbierul. Bolnavul Maier nu-şi aduce aminte numele, Koşkin sau Kotov… Mulţumesc. Dacă nu se iau măsuri urgente, e risc de epidemie. Bărbierul trebuie izolat în primul rând. Imediat. Până una, alta, poate fi adus la noi. Provizoriu. De fapt contacţii trebuie duşi la Sokolinaia Gora. E ditamai spitalul de boli infecţioase, asta-i specialitatea lor…

Lev Aleksandrovici Sikorski vorbeşte la telefon cu şeful Comisariatului Poporului pentru Sănătate:

— Sunt Sikorski, medicul-şef al spitalului Ekaterinski. Iakov Stepanovici! O treabă extrem de urgentă mă face să vă telefonez la ora asta. E ciumă în spitalul meu… Formă pulmonară. Nu, mi-e imposibil să vin la dumneavoastră. Sunt la spital. Da, bineînţeles. De fapt, sunt în carantină. Am luat toate măsurile în spital. Rămân aici până la ridicarea carantinei, aşa

că vă rog să luaţi măsurile necesare pentru depistarea contacţilor şi izolarea lor urgentă. Cred că e oportun să luaţi legătura imediat cu NKVD. Cine altcineva poate asigura depistarea tuturor potenţialilor contacţi în afară de organe? Iakov Stepanovici! La noi sunt izolate două persoane: bolnavul Maier şi medicul de gardă, Zorin. E prima grupă de risc. Mai e un posibil infectat, rog să fie izolat cu maximă precauţie şi să fie adus imediat la noi, la camera de gardă: bărbierul de la hotelul Moskva. Se numeşte Koşkin sau Kotov. Intră tot în prima grupă de risc. Ţinem legătura. Aştept telefonul dumneavoastră.

Comisarul Poporului pentru Sănătate e complet buimăcit. Formează un număr la telefon. Pune receptorul în furcă. Formează iar numărul.

Sună peste tot telefoanele, numere formate, receptoare lăsate-n furcă, ridicate… diverse personaje, NKVD-işti, militari, civili, şefi, subordonaţi…

Pe coridorul spitalului Ekaterinski, doi indivizi cu mască îl împing pe bărbier înăuntru, în camera de gardă. Încuie uşa cu cheia pe dinafară.

— Pricepeţi ceva din ce se-ntâmplă? îl întreabă unul din cei doi pe celălalt.

— Curios mai eşti, tovarăşe locotenent! Nu-i treaba noastră, îi răspunde al doilea.

— Nu din curiozitate… Nu procedăm aşa de obicei. E doar un spital, nu altceva…

— Cu cât ştii mai puţin, cu atât dormi mai bine…

Zorin se ridică să-l întâmpine pe bărbierul Veniamin Alekseevici, împins cu brutalitate în camera de gardă. Bărbierul e înspăimântat.

— Ce-aveţi cu mine? Au venit pe nepusă masă, m-au luat pe sus, m-au băgat în maşină fără să-mi zică unde mă duc, de ce… În ziua mea liberă. Numai Dumnezeu ştie câte mi-au trecut prin cap…

Zorin are pregătit răspunsul:

— Liniştiţi-vă! Sunt medic. Numele meu e Zorin. Ascultaţi bine ce vă spun, Veniamin Alekseevici. Noi doi suntem plasaţi în carantină. Amândoi am fost în contact cu un bolnav de ciumă. Şi eu, şi dumneavoastră. Ieri dimineaţă aţi ras un bărbat care a fost adus aici câteva ore mai târziu. I s-a pus un diagnostic prezumtiv: ciumă, îi spune pe un ton rece Zorin.

— Ce tot îndrugaţi acolo? îl întrerupe bărbierul. De unde până unde ciumă? Cu ce drept?

— Formă pulmonară. Boală foarte contagioasă.

Bărbierul îşi smulge căciula de pe cap şi îşi acoperă cu ea gura şi nasul.

— Bine procedat. Bravo! Cu cât vorbiţi mai puţin, cu atât mai bine. Acum ascultaţi-mă cu atenţie. Suntem în carantină. Şi eu sunt în carantină. Tot parterul e închis. Vă conduc în camera vecină. Vă încui acolo. O să vi se aducă de mâncare. N-o să vin la dumneavoastră decât în cazul în care constat că aveţi nevoie de mine şi sunt în stare să vă ajut. Ridicaţi-vă. Să mergem.

Bărbierul se scoală greu. Picioarele nu-l ascultă, se agaţă de medic. Are un aer jalnic, suferind.

Zorin se simte din ce în ce mai stăpân pe sine, mai hotărât. Îl conduce pe bărbier în camera alăturată. E camera asistentelor medicale.

— Aranjaţi-vă comod deocamdată, îl sfătuieşte Zorin. Staţi cuminte, le dăm noi de rost cumva…

Bărbierul îşi îndepărtează căciula de pe faţă şi izbucneşte în hohote de plâns.

— Doamne Dumnezeule! Doamne! Trebuie să sun acasă! La nevastă-mea! La fată! se văicăreşte el.

— O să fie anunţate. Vă recomand să nu ieşiţi din cameră.

Zorin iese şi încuie camera cu cheia. Îi vine în minte primul lucru obligatoriu de făcut: să taie orice legătură cu restul spitalului. Traversează coridorul, ajunge la uşa care dă pe palier, se asigură că e închisă.

Sikorski formează numărul de telefon al postului de control de la poarta spitalului. Paznicul bătrân ridică receptorul.

— Alo! Cine-i acolo? Cine? A, Lev Aleksandrovici, nu v-am recunoscut!

— Ziua bună, Petrovici. Uite care-i ordinul meu: închide bine porţile, asigură linia telefonică directă numai cu mine şi nu lăsa pe nimeni să intre. Pe nimeni, ai înţeles? Nimeni, nici pasărea să nu treacă!

— Cum să fac una ca asta? Vin salvările cu bolnavi, nici pe ei să nu-i las? se miră bătrânul.

— Pe nimeni. Doar cu aprobarea mea. O clipă să nu pleci din post. Ai priceput? îl întreabă Sikorski.

— Cum să nu pricep? De douăzeci de ani număraţi pe degete lucrăm împreună! zice paznicul dând din cap. Nici măcar salvările?

— Îţi repet – nimeni. Îţi trimit un ajutor, îi spune Sikorski, închide telefonul şi pleacă.

— Auzi colo! Ajutor, ajutor… Parcă nu-s în stare să mă descurc singur…

În cabinet, Sikorski are mască pe faţă. A adunat medicii care fac de gardă în secţiile spitalului. Vor fi zece cu totul. Sunt alarmaţi, şuşotesc între ei.

— Poate, cine ştie… chiar şeful? întreabă cu subînţeles un medic pe un altul.

Celălalt ridică din umeri.

— Ce-i de ne-a adunat Sikorski? Control, sau ce?

— Nu prea seamănă. Nu. E altceva.

Sikorski aşteaptă să intre şi ultimul medic, se ridică din fotoliu şi începe pe un ton solemn:

— Dragi colegi! Azi dăm examenul de maturitate ca medici şi cetăţeni. În spitalul nostru e ciumă.

Tăcere mormântală. Sikorski continuă:

— E ciumă pulmonară la camera de gardă. Unul dintre tovarăşii noştri s-a închis acolo cu bolnavul. E asigurată carantina, primul cordon sanitar. Acum trebuie să ne îngrijim după puterile noastre să nu se răspândească epidemia. Avem capacitatea s-o facem. Vom primi ajutor din toate părţile, dar sunt măsuri organizatorice pe care trebuie să le luăm şi să le aplicăm noi singuri. Sunt printre noi infecţionişti?

— Am lucrat la boli infecţioase, sparge tăcerea de mormânt o femeie micuţă. Am avut de-a face cu cazuri de holeră în Asia Centrală.

— Foarte bine. Vă numesc asistenta mea pentru asigurarea carantinei. Aveţi în vedere că suntem în stare de război. În primul rând vă ordon să închideţi urgent toate ieşirile pe palier, să întrerupeţi comunicarea între etaje. Ordinul îl duceţi la îndeplinire imediat după ce hotărâm împreună o altă chestiune de importanţă capitală. Sunt acum în spital în jur de două sute de bolnavi. Trebuie să ne punem de acord asupra unei boli infecţioase, o versiune care să nu provoace panică. Îi anunţăm că am instituit carantina pentru…

— Hepatită infecţioasă? propune timid cineva.

— Nu, nu merge. De regulă, boala Botkin nu se face a doua oară, şi ar trebui să-i externăm pe cei care au făcut-o deja. Să alegem o boală care nu dă imunitate.

— Tifos! exclamă unul şi câţiva se înviorează.

— E prea gravă!

— *Influenza*! propune femeia micuţă.

— Perfect! aprobă Sikorski. Boală periculoasă, dar cu letalitate scăzută. Unde mai pui că e un cuvânt drăguţ şi nu prea cunoscut. Deci carantină pentru *influenza*. Asta le comunicăm bolnavilor. În ce priveşte restul personalului medical, vă rog să-i adunaţi pe toţi, să le spuneţi despre ce-i vorba şi să-i faceţi să înţeleagă că situaţia e gravă. Mergeţi la secţiile dumneavoastră, şi sper să ieşim onorabil din această… încurcătură, zice zâmbind brusc Sikorski. Toate indicaţiile vor fi date prin telefon. Succes!

Zorin se apropie de Maier şi-l ajută să stea mai comod. Îi aduce apă, îi dă să bea. Îi pune o compresă pe frunte. Maier respiră greu. Zorin iese şi se duce la uşa camerei vecine:

— V-aţi instalat cum trebuie, Veniamin Alekseevici? Aveţi nevoie de ceva?

— Am nevoie! Am nevoie! Cum vine asta? Să mă salte în plină zi! Cu ce drept? Aici e frig, aduceţi-mi o pătură!

— Desigur, îi răspunde Zorin fără să deschidă uşa.

Se întoarce în cabinet, ia o fişă medicală şi începe să scrie:

— Istoricul bolii…

Comisarul Poporului pentru Sănătate este în audienţă la Persoana Sus-Pusă care vorbeşte cu accent gruzin şi e foarte nedumerită:

— Nu înţeleg în ce anume constă participarea noastră, Iakov Stepanovici? Dacă-i vorba de sabotaj, să nu vă faceţi griji. Vinovaţii vor fi pedepsiţi! Aspru pedepsiţi! Dacă-i aşa, nici nu mai era nevoie să cereţi să participăm! Îi găsim! Îi pedepsim!

— Cred că nu-i vorba de sabotaj, ci de neglijenţa criminală a unui cercetător ştiinţific care lucrează la fabricarea vaccinului împotriva ciumei, răspunde prudent comisarul.

— Şi neglijenţa criminală se pedepseşte! O să-l pedepsim! îşi întăreşte

teza iniţială Persoana Sus-Pusă.

Comisarul încearcă să-l readucă pe făgaşul normal:

— Dacă în patruzeci şi opt de ore nu vor fi izolaţi toţi cei care au avut contact cu bolnavul în ultimele două zile, e posibil să avem o epidemie de ciumă.

— Aveţi listele? Unde sunt?

— Suntem pe cale să le întocmim. Să n-o lungim prea mult, e greu să ne reprezentăm amploarea dezastrului. Ultima epidemie globală de ciumă a ucis o treime din populaţia Europei.

— O treime? exclamă uimită Persoana Sus-Pusă.

— Da, o treime, întăreşte comisarul.

— Când s-a întâmplat asta? se interesează Persoana Sus-Pusă.

— În secolul al XIV-lea… pe la 1340, precizează comisarul.

— Ţ-ţ-ţ! Câtă populaţie era pe atunci? O nimica toată!

— Într-un oraş modern foarte aglomerat epidemia poate cuprinde toată populaţia la fel ca un incendiu… Înţelegeţi? spune comisarul cu voce moale.

— Bine, zice Persoana Sus-Pusă, ridicându-se brusc. Vă ajutăm. Şi cu listele, şi cu lichidarea.

Comisarul încremeneşte.

— Nu, nu, e vorba numai de carantină, nu de lichidare… Trebuie urgent găsiţi şi izolaţi toţi contacţii. Dacă o facem repede, cresc şansele să oprim epidemia.

Personajul se uită de sus la comisar şi zice pe un ton uşor batjocoritor:

— Şi cu asta vă ajutăm. Avem atâtea posibilităţi…

Comisarul se urcă în maşină. Stă lângă şofer. Traversează oraşul cufundat în noapte. Numai clădirile instituţiilor sunt luminate. În locuinţe e întuneric. Felinarele sunt rare. Ninge.

Persoana Sus-Pusă se spală pe mâini la toaletă, se priveşte în oglindă. Ia apă în gură, se clăteşte cu zgomot, scuipă în chiuvetă.

Traficul e blocat pe strada Petrovka şi pe bulevardul Strastnoi, se instalează semne de circulaţie interzisă, posturi de pază. Trec coloane de maşini militare. Raionul Sokolinaia Gora e încercuit.

Şedinţa e condusă de Comisarul Poporului pentru Sănătate. Telefonul se află lângă el. La capătul firului, Sikorski. Printre participanţi: câţiva funcţionari-medici din serviciile sanitare, câţiva academicieni, reprezentaţi ai NKVD, Persoana Sus-Pusă.

Infecţionistul-şef prezintă raportul:

— În spital sunt trei zone de carantină – în saloane, pe etaje şi pe întreg spitalul –, asigurată de personalul medical. Dar nu putem asigura două zone exterioare – teritoriul din perimetrul spitalului şi zona aflată dincolo de el.

— Notează, notează, îi face semn subalternului Persoana Sus-Pusă.

— Avem trei grupe de contacţi, continuă infecţionistul-şef. Bolnavul Maier a fost în contact cu persoane din tren, de la şedinţa comisiei şi de la hotel. Persoanele de la hotel au cel mai mare risc de a se fi infectat, fiindcă au fost în contact cu bolnavul aflat în stadiul cel mai contagios al bolii. Sunt exact oamenii cu care s-a văzut în ultimele ore înainte să fie internat. Adică salariaţii din hotel cu care a intrat în contact direct înainte de spitalizare. Totodată trebuie să subliniez că în următoarele patruzeci şi opt de ore cei infectaţi nu prezintă încă un pericol pentru anturajul lor. Aşa că izolarea totală a tuturor contacţilor ne poate asigura succesul. Pe de altă parte, dacă unul dintre pasagerii din tren s-a infectat, el, la rândul lui, poate fi sursa răspândirii bolii.

Un individ citeşte o foaie de hârtie pe care scrie:

— Unu. Hotel: Kotikov, Ozerova, Sozonova, Anadurdîeva.

Taie primul nume cu o linie, şi pune o cruciuliţă în dreptul numelui Anadurdîeva. Pune foaia deoparte şi ia alta:

— Doi. Lista membrilor comisiei din Comisariatul Poporului pentru Sănătate.

Individul pune cruciuliţe în faţa numelor.

Prin oraşul adormit trec dubele negre ale NKVD-ului, *Corbii*. Ies dintr-un garaj cu porţile larg deschise şi se împrăştie în oraşul cufundat în beznă.

E noapte adâncă, fără vânt. Zăpada care a căzut toată seara pare că a obosit. În liniştea nopţii se aude zgomot de maşini apropiindu-se. Se opresc două dube. Dintr-una ies în fugă opt soldaţi îmbrăcaţi în scurte îmblănite,

din cealaltă doi bărbaţi îmbrăcaţi în combinezoane de protecţie împotriva ciumei. Soldaţii încercuiesc curtea unei case, fac un culoar prin care cei doi bărbaţi în combinezoane aleargă spre intrarea în casă şi dispar înăuntru.

Grigoriev, preşedintele comisiei, e pe cale să adoarmă în locuinţa sa. Se aude soneria. Soţia îşi ridică de pe pernă capul plin de bigudiuri.

— Volia, sună la uşă! Volia! strigă ea îngrozită.

— M-m, mormăie aproape adormit Grigoriev. M-m.

— Volia! Sună! zice femeia stând în pat în capul oaselor. Deschid?

— Ce? strigă abia trezit din somn Grigoriev. Cine e?

— Nu ştiu. Deschid? întreabă soţia îmbrăcându-şi halatul.

— Întreabă cine e, zice trezit de-a binelea Grigoriev. Nu, nu te duce, deschid eu.

O opreşte, iese pe coridor, deschide cu o smucitură uşa, se dă brusc îndărăt în faţa celor doi indivizi îmbrăcaţi în combinezoane de protecţie împotriva ciumei. Aude vocea înăbuşită a unuia dintre ei:

— Tovarăşul Grigoriev?

— Da, Grigoriev.

— Vă rugăm să vă îmbrăcaţi repede şi să ne urmaţi.

— Ce-i? Ce se întâmplă? încearcă să se dumirească Grigoriev.

— Veţi primi toate explicaţiile la faţa locului. Puteţi anunţa familia că sunteţi chemat într-o misiune urgentă.

Soţia bagă capul pe uşa care dă pe coridor şi, văzând cele două momâi în combinezoane, scoate un ţipăt asurzitor.

— Pregătiţi-vă cât mai repede, nu vă luaţi lucruri. Vă aşteptăm în faţa uşii, îi comunică vocea surdă şi misterioasă.

Uşa de la intrare se închide.

Cei doi în combinezoane stau în faţa uşii, unul în dreapta, celălalt în stânga. Uşa se deschide, iese Grigoriev în şubă şi cu căciula pe cap. Surprins, el face un pas înapoi.

— Nu vă speriaţi, Vsevolod Aleksandrovici. Primiţi lămuriri fix peste zece minute, îl linişteşte masca, îl ia uşurel de braţ şi coboară scările.

Ies din clădire şi-l urcă pe Grigoriev în dubă. Maşina porneşte. La fereastra de la parter a clădirii se vede faţa unei bătrâne, încadrată de două

cozi subţiri care-i atârnă. Bătrâna îşi vâră capul prin oberlicht, are ochii holbaţi de uimire.

Un şir de sonerii la uşa unui apartament locuit în comun, lângă fiecare buton de sonerie o tăbliţă cu un nume: Redkin, Ţinţiper, Jurkin, Rodionov, Speranski.

Un individ în scurtă îmblănită îşi plimbă îndelung degetul pe butoane şi, în sfârşit, apasă pe unul cu numele căutat: Jurkin. Apasă, dar nu aude nici o mişcare. Apasă de trei ori. Ascultă. Doi bărbaţi îmbrăcaţi în combinezoane de protecţie împotriva ciumei urcă scările.

— Ai sunat? Nu deschid? Poate că nu le merge soneria? întreabă primul.

— Mai încearcă o dată! Soneria trebuie să sune în camera respectivă, îl sfătuieşte al doilea bărbat cu mască.

În sfârşit se aud paşi, se aude zgomotul zăvorului. Capul ciufulit al Idei Grigorievna apare în crăpătura uşii. Individul în scurta îmblănită îi vâră sub nas o hârtie cu un scris neclar. Ida face un pas înapoi.

— Trebuie să-l văd urgent pe tovarăşul Jurkin, cere politicos individul în scurta îmblănită punând piciorul în pragul uşii.

— Despre ce-i vorba?

— Sunteţi soţia lui Aleksei Ivanovici? se interesează bărbatul.

— Da, sunt soţia lui, confirmă ea cu demnitate.

— Atunci grăbiţi-vă, îi ordonă aproape grosolan bărbatul.

Ida se repede în cameră. Bărbaţii în combinezoane mărşăluiesc pe coridor. Aleksei Ivanovici stă lângă pat şi îşi îmbracă pantalonii.

— Ce se întâmplă? îşi întreabă alarmat soţia.

— Pe tine te caută! zice îngrozită Ida.

— Cine? întreabă Aleksei Ivanovici.

Întrebarea rămâne suspendată în aer, conţine-n ea răspunsul. Ida vede bărbaţii în combinezoane intrând în cameră şi se lasă să cadă speriată pe taburet.

— Repede, grăbiţi-vă, Aleksei Ivanovici, zice individul în scurta îmblănită.

Ida îşi revine şi îşi adună gândurile.

— Fii atent la mine, Alioşa. S-a făcut o greşeală. Sunt absolut sigură că o să se limpezească lucrurile şi o să-ţi dea drumul.

Cei doi bărbaţi în combinezoane intră în cameră.

— Adună-mi lucrurile, Ida, îi cere Aleksei Ivanovici.

— Ce lucruri, Alioşa? O să-ţi dea drumul! exclamă Ida, şi exclamaţia ei sună a implorare.

— Lucruri călduroase. Ciorapii de lână, puloverul gri, rufărie de corp…, enumeră Aleksei Ivanovici.

Ida alege ciorapii, dar, ca un făcut, toţi sunt rupţi.

— Fără lucruri, zice sec individul în scurta îmblănită.

— Despre ce-i vorba? întreabă în cele din urmă Aleksei Ivanovici.

— Scuzaţi deranjul, zâmbeşte blând bărbatul, fluturând hârtia. Nu vă reţinem mult. E nevoie să fiţi prezent… Nu sunt autorizat să…Veţi fi lămurit la faţa locului.

— Vezi, Alioşa? Vezi?

Ida se repede la pieptul lui îmbrăcat în postav gros, el îi mângâie părul ca pâsla şi iese.

Uşa se închide în urma lui. Pe palier, două mâini puternice îi pun masca protectoare cu forţa.

— Ah! exclamă sufocându-se Aleksei Ivanovici.

— Calm! Calm, tovarăşe Jurkin! Poftiţi în maşină.

Se aude motorul maşinii pornite.

Doctorul Kossiol stă în pat în capul oaselor, sprijinit pe pernele umflate. Arată îngrijorat şi obosit.

— Dina! Dina! Hai să te culci!

Bătrâna cu faţa frumoasă şi privirea de nebună se uită ţintă la portretul unui tânăr în uniformă de aviator. E îmbrăcată în cămaşă de noapte, strânge în mână nişte agrafe de păr, părul cărunt îi atârnă jalnic pe umăr.

— Dina! Hai să te culci, draga mea! repetă Kossiol.

Bătrâna îşi clatină capul, nu ca răspuns soţului, ci parcă pentru ea însăşi.

— Nu, nu, nu, zice ea cu voce şoptită.

Doctorul Kossiol îşi dă jos picioarele din pat.

Pe coridorul lung al casei merg trei bărbaţi, unul în scurtă îmblănită, doi în combinezoane de protecţie. Sună la apartamentul doctorului.

— Uite-i ce târziu vin! bodogăne Kossiol.

Sunetul soneriei nu-l sperie, e obişnuit să fie deranjat noaptea. Îşi

îmbracă halatul şi se duce să deschidă târşâindu-şi picioarele. Soţia rămâne nemişcată.

— Ce pofteşti dumneata, drăguţă? îl întreabă pe tânărul în scurtă îmblănită.

Acesta îi întinde o hârtie, dar Kossiol îi dă mâna la o parte.

— Ce pofteşti dumneata? îl mai întreabă o dată.

— Sunteţi chemat urgent, îi comunică tânărul.

— Dacă nu e cu supărare, cine-i bolnav? se interesează bătrânul.

Tânărul îi flutură iar hârtia.

— Intră, intră! Trebuie să-mi iau ochelarii, nu văd nimic fără ei.

Kossiol îşi pune ochelarii şi citeşte hârtia.

— Da, da, înţeleg. Bun, ce vrei dumneata de la mine?

— Sunteţi chemat de urgenţă, repetă tânărul, sătul să-i explice doctorului încuiat.

— Bun, dacă e aşa urgent… Trebuie să aştepţi niţel până mă pregătesc. Oamenii la bătrâneţe sunt mocăiţi, zice Kossiol luându-şi cu putere soţia de umeri. Du-te la culcare, Dina.

Dina se ridică supusă din fotoliu şi se duce să se aşeze în pat.

Kossiol se îmbracă. Tânărul se uită ţintă la portretul în ramă neagră.

— Fiul dumneavoastră? întreabă tânărul. Aviator polar? E faimosul Kossiol despre care au scris ziarele?

— Chiar el.

Kossiol îşi pune pe cap căciula rotundă de blană şi şuba cu guler şal. Îmbrăcat aşa, seamănă cu un preot din provincie. Soţia i se adresează neaşteptat de răspicat:

— Să vii repede. Nu pot să stau singură.

— Vin repede, repede…

Kossiol nu-şi termină vorbele ce-i stau pe buze, îi sărută capul cu părul rar şi iese.

— Să sting lumina? o întreabă din uşă.

— Nu! Las-o! se aude vocea soţiei.

Camera familiei Petrovski. E noapte. O femeie în vârstă umblă prin cameră, legănând în braţe un copil care plânge. Se opreşte în dreptul ferestrei, vede o dubă care intră în curte, întoarce şi se opreşte la intrarea

din faţa casei.

— Fedia! Fedia! strigă femeia. Uită-te! La noi vin!

Fedia, soţul în vârstă, se apropie de fereastră.

— La noi au fost. Chiar nu mai sunt alţii?

— Pe alţii i-au săltat! Nu le-au luat fata! Nu pricepi?

Fiodor se uită pe fereastră – din maşină coboară patru bărbaţi, trei se îndreaptă spre intrare.

Copilul plânge.

— Pleacă repede, Fedia!

— Ce spui! Pe unde?

— Pe uşa de serviciu. Grăbeşte-te. Eşti încăpăţânat ca pruncul ăsta.

Copilul plânge.

Fiodor îşi îmbracă paltonul, îşi ia căciula de blană cu urechi.

Se aude soneria.

— Fugi la gara Leningrad, du-te la tuşa Klava, la Bologoe. Stai pitit o vreme. Ce-ai rămas ca popândăul? Repede, îţi zic!

Îi strecoară bani în mână. El străbate coridorul, deschide zăvorul uşii de serviciu şi iese.

Soneria sună în disperare.

Aparatele de ascultare funcţionează neîntrerupt, telefoanele zbârnâie, foi de hârtie scrise se îngrămădesc pe birourile austere, în vrafuri de dosare.

Un individ încercuieşte pe o listă lungă numele membrilor comisiei din Comisariatul Poporului pentru Sănătate. Un singur nume nu e încercuit: Esinski.

Coridorul hotelului Moskva. Doi bărbaţi cu mască târăsc un recipient cu dezinfectant. Alţi doi stropesc camerele cu soluţie dezinfectantă. Încă doi controlează registrul unde figurează clienţii hotelului: nume încercuite, nume bifate cu cruciuliţe. Două nume sunt încercuite apăsat cu creion roşu: Anadurdîeva, Kotikov. Unul dintre bărbaţi îl întreabă pe celălalt:

— Cu asta ce facem? A plecat din hotel.

— Ah… E deputat în Sovietul Suprem. Sună la ei, Averin. Ei le dau biletele. O coborâm din tren.

— Şi Kotikov?

— Bărbierul? E ziua lui liberă, au trimis de dimineaţă o maşină după el…

— L-au dus la Sokolinaia?

— Nu, acolo nu sunt încă pregătiţi. L-au dus deocamdată la Zorin, la Ekaterinskaia… Acolo sunt trei – Maier, Zorin şi bărbierul ăsta… Sunt închişi în Secţia de Primiri Urgenţe.

Locuinţe cu ferestrele întunecate. Un bărbat stă culcat pe întuneric. Aude deschizându-se uşa de la intrarea în clădire. Se scoală, se duce la fereastră. E colonelul Pavliuk. Ascultă atent. Se aude uşa liftului. Sună soneria. Pavliuk iese din biroul său şi intră în camera Nataliei, soţia sa.

— Ce e? îl întreabă ea.

— Du-te la uşă. Să nu deschizi decât după trei minute.

— Pe tine te caută? îl întreabă Natalia cu ochii lipiţi de somn.

— Ai înţeles? o întreabă Pavliuk.

— Da.

— Du-te.

— Serioja! Serioja!

— Nu, fără smiorcăieli. Taci, te rog, zice Pavliuk şi iese din cameră.

Soţia ajunge la uşă, stă lipită de ea. Soneria sună fără oprire. Pavliuk se duce în biroul lui, deschide sertarul de jos al biroului, scoate din fundul lui un plic, îl pune pe biroul gol, în mijloc. Pe el scrie: „Pentru tovarăşul Stalin“.

Natalia stă cu mâna pe zăvor. Deschide încet uşa. În faţa uşii stă un individ în scurtă îmblănită, zâmbeşte cu faţa îmbujorată.

— Dormiţi tun! continuă bărbatul să zâmbească. Tovarăşul Pavliuk e la dânsul în birou?

— Da, la el, zice Natalia.

Din birou se aude o împuşcătură.

Un brad împodobit. Chef de Revelion bine stropit cu băutură într-o cameră scundă, cu aspect destul de rustic. Dame planturoase, transpirate, braţe dezgolite, cefe încreţite. Muzică hârâită de inimă albastră la patefon. Pe masă, pe platoul pus chiar la mijloc, se vede distinct o gâscă mâncată pe jumătate, tronând pe un morman de varză călită. Un bărbat doarme pe canapea, acoperit cu o scoarţă alunecată de pe lada divanului. Un alt bărbat

se repede cu o bucăţică de gâscă în mână să i-o vâre sub nas crescătorului de gâşte beat criţă, cât pe ce să cadă sub masă – e vecinul lui Maier din cupeul vagonului de dormit.

— Hai, gustă, gustă, Semion. Klava o găteşte cu varză, mama ei de curvă! Vera o face cu mere, auzi tu, cu mere! Să le ia dracu! Uite, încearcă, gustă, măi Semion!

Semion refuză:

— Nu, trei ani le-am crescut ca pe copiii mei, pricepi, Kolia? Sunt mama lor, nu pot.

— N-ai dreptate, Senka! Faci rău că nu vrei! Gustă niţel, cum îţi zic, Klava mea le-a făcut cu varză, sufletul ei de curvă… Hai, gustă!

Kolia îi vâră insistent sub nas bucăţica de gâscă.

— Du-te-n mă-ta! se înfurie Semion. Dă-mi pace.

— Lasă-l, zice o femeie cu braţele dezgolite, cu ţâţe mari, lăsate.

— Nu te băga! strigă la ea Kolia.

Femeia nu se lasă, se apleacă şi ia cu dinţii bucăţica de gâscă din mâna lui Kolia. Toţi izbucnesc în râs, numai Semion îşi cuprinde capul cu mâinile şi începe să plângă. O altă femeie, mai tânără, la fel de planturoasă, se aşază lângă el şi-l consolează.

— Nu te amărî, Senka! Lasă-le-n plata lor de gâşte! Faci tu rost de altele! Hai, ce zici?

Semion plânge, îşi şterge lacrimile, femeia se împinge în el drăgăstoasă.

— Mă doare sufletul! N-a fost aşa de frig pe drum, la mine acasă au îndurat ger, nu glumă. Ce-au avut de n-au suportat?

— Nu te mai da de ceasul morţii, Senka! Faci tu rost de altele, da? insistă mămoasă femeia.

— De rost fac eu rost! De mi-ar trebui zece ani, de-ar fi să-mi distrug sănătatea, tot o să le cresc, să le educ…

— Le educi, Seniecika, le educi! îi ţine isonul femeia.

În faţa casei stau doi indivizi, al treilea vine în fugă spre ei de la casa vecină şi le face semn cu mâna:

— Să intrăm, pare că e numărul 18!

Încearcă poarta, apasă clanţa, poarta se deschide şi toţi trei năvălesc în tindă învăluiţi în abur îngheţat. Apare o mică lumină rotundă – au aprins

lanterna – şi încep să bată în uşa capitonată.

— Deschide, Klava, a sosit Belaş! îi cere răstit Kolia.

— Cine-i Belaş ăsta de vine la miezu’ nopţii? protestează Klava, dar deschide uşa.

Kolia scoate un fluierat, Klava, cu mâinile în şold, zice pe un ton provocator:

— Ah, ce de oaspeţi nepoftiţi!

Oaspeţii rămân buimaci o clipă, dar nu pentru mult timp. Şeful lor îşi revine repede şi întreabă:

— E aici tovarăşul Kulkov?

— Este, este, se grăbeşte să spună femeia de lângă el. Uite-l, el e.

— Să vină puțin încoace, zice poruncitor şeful.

Semion se ridică de pe scaun, nesigur pe picioare.

— Eu sunt Kulkov.

— Am treabă cu dumneata, hai afară! îi ordonă şeful.

Toată lumea se ridică în picioare, nimeni nu scoate o vorbă. Patefonul îşi hârâie melodia.

Cei patru bărbaţi merg pe cărarea îngustă din faţa casei, Semion Kulkov înainte, ceilalţi în urma lui.

Zorin înfige un ac în antebraţul lui Maier, care, îmbrăcat ca de spital, stă lungit pe o banchetă la camera de gardă. Faţa i s-a schimbat vizibil, are accese de tuse. Îi curge sânge din gură, o spumă rozalie.

Zorin se aşază şi scrie:

— Ora 2.30. Temperatură… Puls… Semne clinice…

Bărbierul Kotikov stă culcat pe două scaune alăturate în camera vecină, camera asistentelor medicale. Se scoală, se duce la uşă, bate în ea şi strigă:

— Doctore! Doctore!

Zorin se apropie de uşă:

— Ce se întâmplă, Veniamin Alekseevici? întreabă Zorin.

— Trebuie să ies! Scuzaţi-mă, vreau să merg la toaletă! îi răspunde bărbierul.

— Vă aduc găleata, Veniamin Alekseevici. Aşteptaţi un moment! zice cu voce moale Zorin.

— Nu, nu, n-am nevoie de găleată! Trebuie neapărat să ies! Pricepeţi?

strigă disperat bărbierul.

— Nu se poate, Veniamin Alekseevici! Nu puteţi ieşi! Aşteptaţi un moment!

Zorin pleacă după găleată. I-o aduce.

Într-o încăpere care adăposteşte serviciul special de informaţii din gara Kazan se lucrează în draci. Un funcţionar răsfoieşte nişte liste haşurate.

— Pasagerii au urcat în vagon la Saratov. Echipa însoţitorilor de tren era din Astrahan. Nu-i aşa?

— Nu, trebuie să aflăm cine era şeful echipei, numai el ştie, nimeni altcineva, răspunde alt funcţionar.

— Sună la căminul căilor ferate.

Un funcţionar se pregăteşte să sune la telefon:

— Kozelkov e numele?

— Şeful echipei? Da, Kozelkov Ivan Lukianovici.

În restaurantul gării se află un grup de militari: trei locotenenţi fercheşi însoţiţi de două femei tinere – una dintre ele e însoţitoarea vagonului-cupeu în care călătorise Maier.

— Îmi place munca pe care o fac. Nu suport să stau mult timp într-un loc. În tren vine unul, altul, pasageri de tot soiul, dau uneori de persoane chiar interesante…

— Nici noi nu rămânem mult timp într-un loc, asta-i sigur, nu-i aşa, Volodia? întăreşte locotenentul pe un ton exagerat spusele fetei şi se apleacă spre ea curtenitor.

La serviciul special de informaţii din gara Kazan continuă căutarea însoţitoarei vagonului-cupeu.

— Mi-l aduci pe Kozelkov, auzi, Rodionov? Lămurim lucrurile cu el de faţă.

O femeie plânge în hohote, se agaţă de individul în scurtă îmblănită:

— Nu pot! Nu pot! Nu mă luaţi! Am copilu’ mic, nu vedeţi? Îl alăptez! Îmi moare copilu’!

Bărbatul o îndepărtează cu blândeţe şi încearcă s-o înduplece:

— Degeaba te-nfurii, femeie! Vezi bine, asta mi-e munca!

Al doilea bărbat în scurtă îmblănită îl cheamă deoparte şi-i şopteşte ceva:

— Bine, ia-ţi copilul!

Femeia îmbracă copilul de plecare, îl înfăşoară repede într-o păturică, ia câteva scutece, şi repetă întruna:

— De ce, Doamne? De ce?

Bărbierul Kotikov loveşte cu picioarele în uşă, strigând:

— Daţi-mi drumul! De ce mă ţineţi închis? Sunt sănătos! Mă simt bine!

Tuşeşte. Se sufocă. Strigă:

— O să mă plâng! Am relaţii sus! O să fiţi pedepsiţi! Deschideţi!

În cealaltă cameră, Zorin stă la căpătâiul lui Maier. Îi ia mâna, măsoară pulsul. Maier se simte foarte rău.

— Scrisoarea… scrisoarea, bolboroseşte el.

Zorin se apleacă spre el cu un pahar cu apă:

— Vă rog să beţi…

Maier îşi agită capul în toate direcţiile. Zorin aude strigătele din camera vecină, se duce la uşă:

— O clipă, vin imediat la dumneavoastră.

Se întoarce, ia o seringă, o umple cu un lichid, îşi pune masca, se duce pe coridor la uşa camerei vecine. Bărbierul continuă să izbească în uşă. Zorin deschide uşa.

— Vă rog să vă liniştiţi. Vă fac o injecţie. Nu vă mai agitaţi. O să dormiţi puţin. Cum vă simţiţi acum?

— M-am simţit foarte bine. Şi ieri, şi azi-dimineaţă! Acum mă simt rău! Cu ce drept…

— Da, bine, foarte bine. Să vă iau temperatura…

Îi pune termometrul, îi face injecţia.

— V-aţi supărat prea tare… Acum calmaţi-vă, o să dormiţi puţin… Important e să nu vă lăsaţi pradă emoţiilor. S-a întâmplat un lucru tare neplăcut. Cineva, un bărbat, a făcut o boală contagioasă, dumneavoastră aţi fost în contact cu el şi a trebuit să fiţi pus în carantină… Toţi cei care au intrat în contact cu el trebuie aduşi la spital şi ţinuţi în carantină. Aveţi temperatură mare… Vă aduc imediat o pernă, o pătură… Să vă întindeţi…

Bărbierul izbucneşte în plâns:

— N-am avut niciodată noroc! Numai ghinioane, toată viaţa…

Saratov. Institutul de Cercetări împotriva Ciumei. Un cordon de soldaţi înconjoară clădirea înzăpezită, unde se află laboratorul lui Maier. În vestibul stau de pază doi soldaţi în locul portăresei Galia.

În restaurantul gării din Kazan, chiar lângă intrare, stau în picioare doi tineri lucrători ai serviciului special de informaţii şi Kozelkov, şeful echipei însoţitorilor de tren. Kozelkov îşi plimbă privirea prin restaurant. Îi apare pe faţă un zâmbet larg:

— Uitaţi-o unde e, stă jos, e Zinka! Am lucrat doi ani cu ea pe tren, ştiu unde s-o găsesc la ora asta! Uite la ea! Stă cu militarii! Şi Katia Enakieva e cu ea, nişte curve, li s-a dus buhul, le ştie toată lumea, vă zic eu!

Unul dintre funcţionarii serviciului special se apropie de Zina, se scuză şi-i cere să se scoale de la masă. Ea se îndreaptă cu un aer uşor arogant spre ieşire. Înainte să iasă, îşi dă seama că nu e vorba de o invitaţie la dans, arată neliniştită, dar unul dintre tineri o ia de braţ şi o împinge spre ieşire.

— Dă-mi drumul, unde mă împingi aşa? îi strigă ea.

Tânărul se apleacă la urechea ei şi-i şopteşte ceva duios.

Zina se supune, îl urmează strecurându-se printre pasagerii dormind pe bagaje, printre boccele, încălţări pline de noroi şi copii urlând. Se împiedică de valijoara unei femei tinere şi-i aruncă în treacăt câteva vorbe înfuriate:

— Ia-ţi boarfele, netoato, nu sta-n drum!

Femeia îşi trage lângă ea valiza. E Aniecika, prietena lui Maier. Caută în agendă un număr de telefon.

Apeluri telefonice, telefoane zbârnâind. Cifre, nume, mesaje codificate. Se anunţă: Trenul 27 are o întârziere de 2 ore şi 30 minute.

— Să vină urgent Salahov. Maior Sverkin. Maior Sverkin.

— Anadurdîeva, vagonul 2.

— Golosovker, Griniov, Dîmcenko, Dennik, Eskina, Erofeeva, Erofeev, Jabotinski, Ivanov Vladimir, Ivanov Viktor, Ignatenko, Ivina, Ilin, Ikonnikova, Irusadze, Karpov… Lista 2, lista 2… 823/4.

Gara Leningrad din Moscova. Fiodor Petrovski îşi cumpără bilet de tren.

Difuzorul anunţă: „Trenul pentru Leningrad trage la linia 6“.

Petrovski aleargă de-a lungul peronului liniei 1. Coboară scările şi fuge în

direcţia liniei 6. Are pe cap o căciulă cu urechile desfăcute. Traversează în fugă linia pe care se apropie un tren. Trenul frânează brusc. Căciula se rostogoleşte pe zăpadă. Trupul lui zace pe şine.

Dimineaţă la Moscova. Magazinele sunt deschise. Trec gospodine grăbite cu sacoşe şi bidoane pentru ulei sau petrol lampant. Dintr-un magazin de încălţăminte iese Bărbatul cu Faţa Turtită. Are în mână o cutie mare de pantofi pe care scrie *Iute de picior*. Intră pe prima poartă deschisă ieşită în cale şi, sprijinindu-se de perete, îşi scoate din picior gheata scâlciată, măsură mare, a bătrânei cerşetoare din tren și se încalţă cu gheata nouă, scoasă din cutie. Doi indivizi se apropie de el. Stând incomod într-un picior, Bărbatul cu Faţa Turtită continuă să se sprijine de perete.

— Sverbeev? întreabă în şoaptă unul dintre ei.

— Da?

— Urmează-ne, îi aruncă răstit al doilea.

Sverbeev îşi îndeasă celălalt picior în gheata nouă şi îi urmează, încurcându-se în şireturi, pe cei doi cetăţeni în scurte îmblănite.

Apare huruind o maşină. Rămân în urma lui, aruncate în dezordine, ghetele scâlciate şi cutia pe care scrie *Iute de picior*.

Bătrâna cerşetoare, proprietara ghetelor scâlciate, se află la ea acasă, în mahalaua oraşului Tambov. Pe pat stă culcată o femeie foarte bătrână, cu faţa chinuită, are nasul ascuţit îndreptat în sus, e aproape moartă. Cerşetoarea, mai tânără decât ea, îi spune:

— Ai tuşit azi-noapte, mamă, da’ cum ai luat miere, s-a oprit tusea…

Femeia foarte bătrână e complet inertă, nu răspunde. Cerşetoarea, fiica ei, nu arată deloc îngrijorată:

— Înainte vreme lumea te îndemna să iei pelin uscat şi să-l opăreşti. Da’ eu mi-am zis, cum să bei amărăciunea aia? Avem miere. Savuşka ne-a adus-o în august. Creşte albine, are douăzeci de stupi, şi uite că mi-a adus. Ia nănaşă, zice, pentru tine şi pentru bătrână. A prins bine mierea… Dormi, mamă, sau ce faci?

Se aud bătăi în uşă, cerşetoarea deschide, apar în faţa ei doi băieţi vânjoşi, bine hrăniţi. Bătrâna se dă puţin îndărăt.

— Ai ajuns acasă, Elena Dmitrievna?

Bătrâna rămâne înmărmurită, i se înmoaie picioarele, se aşază pe un taburet.

— Îmbracă-te, babo, mergi cu noi, spune cel mai în vârstă.

Bătrâna tace un moment, apoi se apucă brusc să se jeluiască:

— Vai de mine, drăguţilor, unde mă duceţi? Aveţi milă de-o bătrână! Ce să faceţi cu mine?

— Destul, Elena Dmitrievna, nu te mai tângui atât. O să discutăm niţel, ne lămurim noi şi te aducem frumuşel acasă, spune cu viclenie în glas băiatul mai tânăr.

— Mă aduceţi frumuşel, ziceţi… tâlharilor! se oţărăşte bătrâna, încetând deodată să se vaite: Bine, vi le dau, flăcăiaşii mei, numai să nu mă luaţi de-acasă. Măicuţa mi-e bolnavă, nu mai are zile multe, unde să mă duceţi de-aici, ai?

Iese la iuţeală în tindă şi se întoarce aducând perechea frumoasă de cizme îmblănite.

— Nu-mi trebuie lucru străin, bălmăjeşte ea, le-am văzut că zac fără folos, le-am luat. Nu-mi trebuie lucru străin…

Vlăjganii se uită unul la altul, cel mai tânăr face semn cu degetul dus la tâmplă, voind să spună că bătrâna nu e-n toate minţile, dar că nici n-are ce-i face.

— Gata, babo, hai, te ducem cu maşina. Îmbracă-te!

Bătrâna aruncă pe podea cizmele şi începe iar să se jeluiască.

Femeia din pat îşi blagosloveşte fiica fără să deschidă ochii:

— Putoarea!

*

Ludmila Ignatievna, tovarăşa de drum a lui Maier din vagonul de dormit, îşi primeşte amantul tinerel. Perne mişcate din locul lor, plasa metalică a patului tresaltă, de sub pătură iese un genunchi gol, dispare şi reapare. Se aude soneria.

Plasa metalică rămâne nemişcată. Amantul întreabă alarmat:

— Soţul?

— Imposibil. E în delegaţie la canal, la Marea Albă… răspunde Ludmila Ignatievna. Nu deschid.

Soneria sună insistent.

— La dracu’! Îmbracă-te! îi cere amantului.

Acesta e deja îmbrăcat. Ea îşi pune ciorapii. Soneria continuă să sune insistent. Îşi pune fusta. Soneria sună. Îşi pune bluza. Soneria sună. Se piaptănă.

— Şi eu? o întreabă tânărul fante.

— Du-te acolo… îl împinge în spatele draperiei care ascunde un dulap.

Ludmila Ignatievna se duce să deschidă.

— Cine e?

— Ludmila Ignatievna Kostrikina? Deschideţi! se aude vocea cuiva pe coridor.

Amantul, transpirat, se chirceşte în spatele draperiei.

— Ce vă ia atâta timp să deschideţi? Vecinii ne-au spus că sunteţi acasă. Îmbrăcaţi-vă, veniţi cu noi, nu vă reţinem mult, trebuie să discutăm cu dumneavoastră. Câteva întrebări doar. Vă rog.

— Da, da, cu plăcere! zâmbeşte bucuroasă Ludmila.

Îşi îmbracă haina de blană, dă la o parte draperia şi-i face semn amantului. Lasă cheile pe masă şi iese.

Leningrad. Esinski coboară din vagon la Gara Moskva. Doi indivizi se apropie de el şi-l iau pe sus. El se uită în jur neajutorat, întorcând capul în toate direcţiile.

Gară în provincie. Se fac manevre la o garnitură de tren. Se decuplează un vagon de pasageri păzit de soldaţi, care e tras pe linie moartă. Vagonul se opreşte. Soldaţii intră în vagon, superiorul lor îl cheamă pe însoţitor, un bărbat cam abţiguit, cu trăsături orientale. În cabina lui, locotenentul îi arată nişte hârtii.

— În regulă, vagonul e decuplat. E oprit provizoriu. Ai dumneata aici o turcmenă, Anadurdîeva, deputată. Trebuie dată jos din vagon, fără gălăgie, fără panică, îi explică locotenentul.

— A fost dată jos deja, mormăie însoţitorul asuprit de băutură.

— Cum a fost dată jos? întreabă uluit locotenentul.

— La Razdolsk, adaugă însoţitorul. La două staţii de aici.

— Cine? Cine a dat-o jos? începe să urle locotenentul.

— Eu. A venit Salvarea şi a dus-o. Era bolnavă, explică însoţitorul.

— Ce boală avea? întreabă buimăcit locotenentul după o mică pauză.

Însoţitorul se înfurie:

— Ce boală? Ce boală? O dureau maţele. A răzbit-o dintr-odată. Eu am dat-o jos. Dacă murea, eu răspundeam. Uite că am avut şi felu' ăsta de întâmplare.

— Când a trecut trenul prin Razdolsk?

— Are o întârziere de cinci ore. Prin Razdolsk a trecut noaptea, la două şi jumătate, explică însoţitorul.

— Aşa vasăzică. Soldaţii rămân de pază, eu mă duc să sun. Să nu iasă nici musca din vagon. Răspunzi cu capul. 'Ţeles? întreabă autoritar ca la armată locotenentul.

Însoţitorul îşi revine pe dată din mahmureală:

— 'Ţeles, să trăiţi! Nu iese nimeni. Nu lăsăm nici musca… se grăbeşte să răspundă el dând din capul mic şi negru.

La serviciul special de informaţii al gării, locotenentul dă telefon superiorului său.

— Tovarăşe căpitan! Raportez: Anadurdîeva a fost coborâtă din tren la două noaptea la Razdolsk. A luat-o salvarea. Două ore cu drezina. Da, da, au o drezină. Ce fac cu ăştia din vagon, cu pasagerii? Îi reţin? Cum? Cordon de pază? Pază militară? Am înţeles. Vagonul a fost decuplat. Să fie mutat mai departe? Am înţeles, tovarăşe căpitan.

Spitalul Ekaterinski e înconjurat de un cordon de soldaţi. Sunt posturi de pază şi pe teritoriul arondat spitalului. Din clădirea pe uşa căreia scrie „Morgă“ ies doi bărbaţi în costume de protecţie împotriva ciumei.

Soldaţii sunt în număr mare. Sunt îngheţaţi de frig. Maşinile intră şi ies din curtea spitalului într-o mişcare haotică. Când ies din spital, sunt controlate documentele, autorizaţia specială şi sunt stropite cu o soluţie dezinfectantă.

În secţiile spitalului medicii îi lămuresc pe bolnavi. Şeful secţiei de chirurgie le comunică pacienţilor operaţi:

— În primul rând, *influenza* e periculoasă pentru organismul slăbit. Aţi fost toţi operaţi, sunteţi într-o situaţie deosebit de periculoasă. Ca să evităm epidemia, e nevoie de prudenţă maximă. O să vă dăm măşti, vă rugăm să nu

ieşiţi pe coridoare fără ele şi, în general, să limitaţi contactul cu alte persoane. Nu ieşiţi din salon decât în situaţii de urgenţă. Nu veţi mânca la cantina spitalului, infirmierele vor aduce mâncarea în salon. Şi încă ceva: dacă vă simţiţi rău, informaţi imediat personalul medical. Eu împreună cu tot personalul suntem în carantină. Suntem în permanenţă în spital, încheie medicul.

— Vasil' Andreici, întreabă un băiat tânăr, mâine trebuia să fiu externat. N-o să mă externaţi?

— Nu te externez, Kostia. Dacă o să mori de plictiseală, o să-ţi operez din nou apendicele. Ce zici? glumeşte medicul.

— Nu, prefer să fiu răbdător, se împotriveşte zâmbind tânărul.

Zorin vorbeşte la telefon cu Sikorski.

— Starea lui e gravă, Lev Aleksandrovici, nu şi-a recăpătat cunoştinţa.

Doctorul se apropie de Maier, care tuşeşte, Zorin îi şterge sângele, îl ridică mai sus, se întoarce la telefon:

— Are hemoragie pulmonară.

— Aleksandr Matveevici! Lângă mine e soţia dumneavoastră, Antonina Platonovna. Vrea să vă vorbească, se aude glasul lui Sikorski.

Zorin tace, se încruntă.

— Transmiteţi-i, vă rog, Antoninei Platonovna că sunt ocupat. Mulţumesc, Lev Aleksandrovici.

Închide telefonul şi scrie indescifrabil pe fişa medicală a lui Maier:

— Ora 1 noaptea, edem pulmonar, hemoragie.

Tonia Platonovna merge pe culoar, se apropie de casa scărilor, nu e lăsată să intre în secţie. Se aşază pe podea, lângă scară. Rămâne acolo până la sfârşit fără să scoată un cuvânt.

Maier are ochii înfundaţi în orbite, faţa descompusă. Zorin îi acoperă capul cu un cearşaf. Îl apucă un acces violent de tuse. Umple o seringă şi îşi face injecţie în picior.

Soldaţii îngheţaţi de frig au aprins un foc în curtea spitalului.

— Lev Nikolaevici! îi dă raportul sora-şefă lui Sikorski. L-au închis în sala cu lenjeria pe medicul de circumscripţie care a venit cu ambulanţa, ăla

care a fost chemat la hotelul Moskva. Face un scandal de pomină… Şeful ăstora de la NKVD nu-i dă voie să iasă.

— Trimite-l la mine pe căpitanul Solionov.

Căpitanul intră.

— Luaţi loc, vă rog, avem ceva de discutat.

Solionov se aşază, Sikorski se ridică.

— Vă ascult, zice Solionov.

Subordonarea faţă de o autoritate funcţionează totuşi. Autoritatea lui Sikorski, dată de galoane în limbajul NKVD, e mai mare decât a căpitanului.

— Cine a dat ordin să fie închis medicul de circumscripţie în sala cu lenjeria?

— Eu.

— Unde se află medicul de la salvare şi brancardierii?

— În autoclavă, la secţia 2 Interne şi la baie, are răspunsul precis Solionov.

— Pe viitor vă rog să nu mai luaţi decizii în locul meu. Ne-am înţeles ca toţi contacţii să fie trimişi la spitalul Sokolinaia Gora, nu la spitalul meu.

— Nu exista înţelegerea asta când i-au adus aici.

— Liuba! strigă Sikorski, invită-l, te rog, încoace pe medicul de circumscripţie.

— Nu, se amestecă Solionov, face parte din grupa celor mai periculoşi.

— Exact. În următoarele ore îi pot apărea primele semne ale bolii. Vă rog…

Sikorski îl invită pe Solionov să plece făcând un gest politicos cu mâna în direcţia uşii.

Intră Kossiol dând nas în nas cu Solionov în pragul uşii.

— Vă cer scuze, colega, zice Sikorski salutându-l pe Kossiol. Sunt medicul-şef al spitalului, Lev Aleksandrovici Sikorski.

— Kossiol Serghei Iosifovici, se prezintă medicul de circumscripţie.

Sikorski face o pauză, după care zice:

— Ieri-noapte a fost adus la noi un bolnav cu diagnosticul de dublă peumonie. Bolnavul e din circumscripţia dumneavoastră, de la hotelul Moskva.

— Da, îmi amintesc, Maier.

— A murit de ciumă pulmonară acum o oră.

— De ciumă pulmonară? repetă Kossiol. Înseamnă că…

— Da, în momentul când l-aţi examinat, ciuma pulmonară arăta ca o pneumonie. După cum ştiţi, perioada de incubaţie e foarte scurtă, o zi sau două. Primele semne apar de obicei după douăzeci şi patru de ore. Febră, frisoane, greaţă în unele cazuri…

— Dacă v-am înţeles bine, sunt în carantină? întreabă calm Kossiol.

— Da, răspunde scurt Sikorski. Spuneţi-mi ce pot face pentru dumneavoastră.

— Permiteţi-mi să-mi sun soţia.

— Poftim. Dar vă rog să vă gândiţi bine ce-i spuneţi. Să nu pronunţaţi cuvântul „ciumă“, cred că înţelegeţi de ce.

Kossiol face semn că a înţeles şi formează numărul.

— Dina! Să mă ierţi, draga mea, că nu te-am sunat mai devreme. Am fost convocat de urgenţă la o şedinţă. Nu, nu pot, Dina. Nu pot. Ce prostie e asta? Nu plânge, te rog! Mă întorc! Bineînţeles că mă întorc!

Pe pat, corpul inert al lui Maier e acoperit cu un cearşaf. Zorin îşi mută masa de scris în aşa fel încât să stea cu spatele la pat. Arată atins serios de boală. Tuşeşte, se sufocă. Scrie o scrisoare rostind-o cu glas tare:

— „Dragă tovarăşe Stalin! Când scrisoarea va ajunge la dumneavoastră, eu nu voi mai fi în viaţă – voi muri de ciumă, aşa cum a murit medicul din Saratov pe care l-am izolat şi l-am îngrijit până în ultimul moment. Sper că epidemia va fi oprită, şi dacă se va întâmpla aşa, voi considera că m-am sacrificat pentru poporul sovietic. Cred că în situaţia mea de condamnat la moarte am dreptul să vă adresez o rugăminte. În iulie 1937 a fost arestat fratele meu, Zorin Semion Matveevici, fost şef de şantier la mina de cărbune din bazinul minier Tula. Întreaga lui viaţă şi trecutul revoluţionar fără pată exclud acuzaţiile prezentate împotriva lui în momentul arestării. Vă rog să vă ocupaţi personal de cazul fratelui meu.“

Goldin, frecându-şi mâinile, intră în sufragerie. Masa e pusă pentru o singură persoană.

— Nastia! A sunat Sonia Isakovna?

— Da. Nu vine la masă. Conferinţă, răspunde laconic Nastia.

— Bineînţeles. Ca de obicei.

Goldin se aşază pe scaunul cu spetează înaltă, îşi pune şervetul. Nastia îi toarnă supa în farfurie şi iese. Goldin duce lingura la gură, când se aude telefonul sunând.

— Nastia! Răspunde, te rog!

Intră Nastia:

— Au sunat de la Comisariatul pentru Sănătate. Vă cheamă să vă duceţi repede acolo. Au zis că trimit maşina.

Goldin pune jos lingura.

— Uite de ce-mi plac pacienţii mei, Nastia! Spre deosebire de şefii mei, ei nu mă întrerup niciodată de la masă, sunt dispuşi să mă aştepte.

La scurt timp, Goldin e primit de Comisarul pentru Sănătate.

— …şi acum trebuie făcută neapărat autopsia, termină de explicat comisarul.

— Bine, bine… Mă ocup de asta, dar nu pricep de ce atâta grabă… zice calm Goldin.

Comisarul ridică din sprâncene:

— Se bănuieşte că bolnavul a murit de ciumă. Trebuie confirmat urgent diagnosticul. Au adus la camera de gardă trei persoane contaminate, una a murit… îl lămureşte comisarul.

— Dacă e într-adevăr ciumă, nu-i văd bine pe ceilalţi doi bolnavi. Sunt gata să fac o autopsie, două, trei… dar cu o condiţie.

— Te ascult, tovarăşe Goldin, zice comisarul puţin iritat.

— Aveţi încredere în priceperea mea, Iakov Stepanovici?

Comisarul face un gest cu mâna:

— Mai e vorbă, Ilia Mihailovici?

— Dacă-i aşa, fac autopsia luându-mi toate măsurile de precauţie: costum de protecţie, mască, totul conform regulilor, şi dumneavoastră îmi garantaţi că nu voi fi plasat în carantină. E condiţia mea, fără asta nu fac nimic.

— Foarte bine, tovarăşe Ilia Mihailovici. Ai toate garanţiile din partea mea, acceptă comisarul.

Cu valijoara în mână, Ania dă să intre în hotelul Moskva. Intrarea e păzită de un soldat în scurtă îmblănită.

— Nu-s locuri, fato, nu-s locuri, zice el pe un ton blând.

— Soţul meu e în hotel, am stabilit să ne întâlnim aici.

Ania încearcă să intre, dar flăcăul zâmbăreţ îi interzice cu o fermitate neaşteptată:

— Interzis!

— Cum să dau de el, unde să-l caut, ştiu că s-a cazat aici! insistă Ania. Sunt din alt oraş.

— Stai aici, zice bărbatul în uniformă, cum se numeşte soţul?

— Maier, Rudolf Ivanovici, zâmbeşte recunoscătoare Ania.

Soldatul intră în hotel încuind uşa cu cheia.

Ania se află în subsolul hotelului. Doi indivizi discută cu ea, tonul lor nu prea e politicos.

— Nu, tovărăşico, aici noi punem întrebările, nu tu!

Individul mustăcios întoarce actul de identitate pe toate feţele şi zice pe un ton moralizator, ciocănind cu degetul în masă:

— Vasăzică soţie… Nu scrie aşa ceva aici… Când l-ai văzut ultima dată pe aşa-zisul soţ, ai?

— Înainte să plece… zice Ania cu convingere.

Indivizii se uită unul la altul.

— Când, mai precis?

— Acum trei zile…

— Aşteaptă pe coridor, îi ordonă mustăciosul.

Ania iese şi se aşază pe un scaun.

Mustăciosul sună la telefon.

— Căpitan Gribanov la telefon. Da. Am reţinut-o pe Ania Kilim. A fost acum trei zile în contact cu Maier înaintea plecării lui. ’Ţeles, să trăiţi! La ordinele dumneavoastră, tovarăşe colonel!

Gribanov o cheamă pe Ania, bate cu degetele în masă şi-i spune cu un aer secretos:

— Să ştii, tovărăşico, că soţul are ceva încurcături. Trebuie să aştepţi la noi o jumătăţică de oră.

— I s-a întâmplat ceva? se agită alarmată Ania.

— O să afli la timpul potrivit. Până atunci trebuie să aştepţi. Ia loc aici, în camera asta…

— Pot să-l văd? întreabă prosteşte Ania, deşi îşi dă seama că se agită degeaba.

— Nu. Nu se poate. Te avertizez că dacă insişti, îţi complici viaţa. Ai înţeles? întreabă mustăciosul zâmbind enigmatic şi iese încuind uşa cu cheia.

Ania rămâne singură şi sună la telefon.

— Lora Ivanovna? Sunt eu, Ania. Azi am sosit, nu pot să dau de Rudik. Ce-o fi cu el? V-a sunat să anunţe că a sosit? Nici pe urmă? Sunt la hotel. M-au închis într-o cameră, mi-au zis să aştept. Vă sun mai târziu. Sigur că venim. Strada Uspenski? Ştie Rudik. Da, da. Bine.

Secretara intră în biroul şefului Fiodor Vasilievici, îmbrăcat în uniforma NKVD.

— Femeia asta, Jurkina, e aici, Fiodor Vasilievici… Au telefonat în legătură cu ea. Cer unii s-o primiţi.

Fiodor Vasilievici îi cere secretarei.

— Controlează lista, Galia, vezi pe ce listă e Jurkina…

Galia se uită în hârtii:

— Pe a doua, Fiodor Vasilievici.

— Bine, să intre, zice şeful.

Intră Ida Jurkina, are o figură aspră, e palidă, cu cearcăne sub ochii strălucitori. Se ţine dreaptă, i se adresează pe un ton ferm, sincer:

— Bună ziua. Numele meu e Jurkina. După soţ. Tatăl meu – şi credeţi-mă că nu m-am lăudat şi n-am profitat niciodată de pe urma numelui său – a fost Grigori Solius. Vă e cunoscut numele?

Şeful ridică din sprâncene. Sare de pe scaun, zâmbeşte:

— Nu numai că mi-e cunoscut numele tatălui dumitale, dar mi-l amintesc bine. Ţin minte înmormântarea lui. Cum să nu… La cimitirul Novodevicie… Scuză-mă, care e numele după soţ?

— Jurkina, Ida Grigorievna Jurkina. Vă rog să mă ajutaţi, îi cere Ida cu un aer demn, deloc slugarnic.

Arată şi mai palidă, parcă mai frumoasă.

— Desigur, Ida Grigorievna. Vom face tot ce ne stă în putere, răspunde sincer Fiodor Vasilievici.

— Azi-noapte, tovarăşii dumneavoastră l-au ridicat pe soţul meu, Aleksei

Ivanovici Jurkin, îi comunică aproape solemn Ida.

— Ştiu, zice Fiodor Vasilievici cu glas stins.

— Am fost complet uluită. La început. Apoi mi-am zis că a fost o greşeală, o confuzie…

— Ida Grigorievna! o întrerupe Fiodor Vasilievici.

Ida continuă:

— Mi l-au luat pe Aleksei Ivanovici, am rămas singură. Am început să rememorez în gând viaţa noastră minut cu minut – a mea şi a lui.

— Ida Grigorievna, o întrerupe iar Fiodor Vasilievici. Hai să amânăm discuţia pentru câteva zile. Azi sunt foarte ocupat.

Ida e de neoprit:

— Nu, e important! E foarte important. Vă daţi seama că nu fug de răspundere, subliniez lucrul ăsta! Nu neg nimic! Dar analizând viaţa noastră, mi-am dat seama că n-am greşit!

— Ida Grigorievna… încearcă Fiodor Vasilievici s-o oprească, fără a reuşi.

— Am înţeles că la adăpostul intereselor profesionale, el a ignorat de fapt viaţa Partidului, a stat deoparte şi, mai groaznic decât atât, s-a aflat în tabăra duşmanilor Partidului. Abia acum am priceput cum s-a putut întâmpla una ca asta, de unde a început totul.

— Ida Grigorievna… o întrerupe iar Fiodor Vasilievici. Dumneata eşti acum prea tulburată după noaptea nedormită. Îţi propun să iei un răgaz de câteva zile, să cântăreşti lucrurile şi apoi să vii să stăm de vorbă.

— Nu, Fiodor Vasilievici, imposibil, pur şi simplu nu pot să ţin în mine. Trebuie să vă povestesc totul fără ascunzişuri, acum, imediat, e datoria mea ca membru de partid.

— Bine, oftează el.

Sună la sonerie.

— Galia, te rog să stenografiezi, îi cere Fiodor Vasilievici.

Secretara dă din cap supusă şi se aşază la măsuţa de lângă uşă. Ida Grigorievna continuă să povestească tulburată la culme:

— L-am cunoscut pe Aleksei Ivanovici Jurkin în 1928. Provenea dintr-o familie de chiaburi, dar îşi ascundea cu grijă originea şi, bineînţeles, nici eu nu ştiam…

Pe coridorul hotelului merg doi bărbaţi îmbrăcaţi în costume de protecţie. Un al treilea le arată uşa camerei. Ania sare-n sus ţipând.

— Linişteşte-te, linişteşte-te. Nu te speria. Dumneata trebuie să vii cu noi.

— Ce se întâmplă? Unde e Rudolf Ivanovici? întreabă Ania aproape plângând, strângându-şi mâinile la piept. Mă arestaţi? De ce? Nu sunt vinovată cu nimic.

Indivizii o duc pe coridor.

Zorin îşi scoate paltonul din dulap, îl aruncă pe podea, lângă masa de scris, se culcă pe el cu picioarele îndoite. Tuşeşte, e schimbat la faţă, suferinţa l-a extenuat… Pe pat zace Maier, e mort, acoperit cu un cearşaf.

Porţile Petrovski, spitalul Ekaterinski. Grilajul gardului care împrejmuieşte spitalul e acoperit de zăpadă. Parcul sărăcăcios al spitalului e înzăpezit. Ard câteva focuri. Lângă focuri oamenii ţopăie înfriguraţi. Soseşte un camion, din el coboară câţiva bărbaţi în costume de protecţie, dau fuga la foc. Se văd contururi acoperite de zăpadă, focul arde, se înfundă topind zăpada de sub el.

Un tânăr îngheţat de frig iese alergând din morga spitalului cu o sticlă şi o cană.

Bărbaţii strigă, cântă, fac larmă:

— Ai găsit? Fă-o încoa’! Să ne-ncălzim oasele! Spirt curat! Farmacie, ce mai!

Bărbaţii se îngrămădesc, doi dintre ei îşi scot măştile, se îmbulzesc să apuce sticla. Stau cu spatele întors, dar e clar că-şi trec sticla din mână în mână.

Tânărul în costum de protecţie apucă sticla goală, vâră în ea un chibrit aprins şi o ridică deasupra capului, ţinând-o cu capătul mânecii. Înăuntrul sticlei se vede flacăra exploziei, flăcăul o agită cântând un cântec deşucheat. Altul îi răspunde din mulţime. Începe un joc îndrăcit, se văd mişcându-se în lumina focului costumele de protecţie groteşti, măştile de gaze. Focul continuă să ardă.

Spitalul din cartierul Sokolinaia Gora e în carantină, înconjurat de un

cordon de soldaţi. Camere mici ca nişte celule care dau pe coridor. Două infirmiere duc un cărucior cu mâncare: un cazan cu caşă, cuburi mici de unt şi un morman de străchini din aluminiu. Prin ferestruica fiecărei cămăruţe împart caşa, azvârle deasupra bucăţica de unt care face să se împrăştie caşa, umplu paharele cu cafea.

Sunt numai chipuri familiare: toţi membrii comisiei, de la preşedinte până la Jurkin, toţi tovarăşii de drum ai lui Maier, femeia de serviciu de la hotel, clienţi ai hotelului. Bătrâna hoaţă care a furat cizmele îmblănite mănâncă plescăind cu poftă. E singura care arată mulţumită.

Un spital în provincie. Sună telefonul medicului-şef, care ridică receptorul.

— Alo! Se ridică în picioare, e schimbat la faţă. Medicul-şef Kazimov. Cine? Anadurdîeva? Am înţeles! Nu închideţi!

Kazimov iese ca din puşcă din cabinet.

— Egorova! Unde-i Egorova? Să vină urgent la mine sora-şefă! strigă el.

Apare alergând într-un suflet o bătrână uscăţivă cu faţa frumoasă, aspră. Kazimov se repede la ea:

— Elena Adrianovna! Repede! Ce-i cu bolnava Anadurdîeva?

— A fost adusă de ambulanţă la trei dimineaţa cu colică renală. I s-au dat analgezice, s-a simţit mai bine şi după două ore a cerut să plece. Am primit de la ea cererea de externare pe proprie răspundere. Totu-i în regulă cu ea, Nikolai Hamidovici.

Kazimov dă fuga la telefon strigându-i:

— Vino cu mine!

Sora-şefă îl urmează:

— Bolnava Anadurdîeva a ieşit din spital pe proprie răspundere. La ce oră?

— La şase dimineaţa, îi şopteşte sora-şefă.

— La şase dimineaţa, repetă Kazimov. Bine. Dezinfectăm. Dar ce e cu ea, cu Anadurdîeva asta? Am înţeles. Aşa vom face.

Kazimov, transpirat tot, se prăbuşeşte pe scaun, îşi şterge fruntea şi i se adresează Egorovei:

— Elena Adrianovna! Au sunat de la NKVD. Au cerut s-o izolăm de grabă pe Anadurdîeva şi să dezinfectăm clădirea. S-a îmbolnăvit de…

Kazimov îşi ţuguie buzele şi se uită în ochii Egorovnei, de *influenza*. Pricepi ceva?

Elena Adrianovna, femeie cu judecată, dă din cap şi zice.

— Nici măcar nu mă străduiesc.

Fiodor Vasilievici stă în biroul său, secretara răspunde la telefonul aflat în camera alăturată:

— Fiodor Vasilievici! Ridicaţi receptorul! Legătura la Kazan.

Fiodor Vasilievici ridică receptorul. Din receptor se aud voci flecărind. Fiodor Vasilievici urlă înfuriat:

— Ce faceţi acolo, vă arde de glume? Pârnaia vă mănâncă! Ştii unde se duce? În Asia Centrală se duce, la dracu-n praznic! În Asia Centrală! continuă să urle uitându-se la ceas. Ai la dispoziţie patru ore! Ai înţeles? Trebuie izolată în patru ore! Asta-i tot!

La ghişeul închisorii Lefortovo, stau la coadă femei cu sacoşe cu mâncare, boccele. O bătrână se îndepărtează fericită de ghişeu. Zâmbeşte şi i se adresează Esinskăi, care urmează la rând:

— Au acceptat pachetul! Au acceptat tot! El e aici!

Bătrâna pleacă.

Esinskaia e greu de recunoscut. Tinereţea a părăsit-o parcă dintr-odată, din femeia atrăgătoare de odinioară a ajuns o fiinţă fără sex şi vârstă, trăsăturile feţei i s-au asprit.

Îşi întinde gâtul să întrebe la ghişeu:

— Vă rog să vă uitaţi: Esinski Konstantin Alekseevici.

— Nu! Următorul!

Esinskaia se îndepărtează de ghişeu. Bătrâna norocoasă o aşteaptă şi o consolează:

— Nu poţi să-l găseşti cât ai bate din palme. Trebuie să treacă o vreme. O să dai de el! Până l-am găsit pe-al nostru a trecut jumătate de an, şi tu vrei să-l găseşti cât ai bate din palme?

Pe coridorul spitalului Ekaterinski, Tonia Zorina stă aşezată pe podea. Lev Aleksandrovici Sikorski stă pe vine lângă ea.

— Ce faceţi aici, Antonina Platonovna? Veniţi la mine în cabinet… Nu

puteţi rămâne aici. Hai, veniţi!

Tonia se uită într-un punct fix, parcă nu vede nimic, totuşi răspunde fără vlagă:

— Eu l-am omorât. Eu sunt cea care l-a omorât.

— Prostii, Antonina Platonovna! Nu spuneţi prostii! Aleksandr Matveevici se poartă cum trebuie să se poarte un adevărat medic. E singura purtare corectă. Înţelegeţi?

— Eu l-am omorât, repetă Tonia. Asta simt.

— Haide, Toniecika! Nu se poate să stai aici pe podeaua rece.

Încearcă s-o ridice, ea îl respinge:

— Plecaţi toţi de-aici!

O infirmieră tânără se apropie de Sikorski şi-l trage deoparte:

— Nu vine, degeaba încercaţi. Am vrut s-o ridicăm cu forţa. Se împotriveşte. Cred că e puţin…

Face cu mâna gestul cunoscut.

La coadă la un magazin, bătrâne, femei mai tinere, un bărbat între două vârste, cu gura ca un cioc de raţă.

— A ieşit din fântână, l-au legat fedeleş cât ai zice peşte.

— De unde ai scos-o cu fântâna? La noi pe Maslovka nu-i nici una, numai cişmele! o contrazice altă bătrână.

— Da’ nu-i fântână din alea, e altceva, nişte ţevi de metal prin care umblă apa, explică prima bătrână.

— A! Păi zi aşa, acceptă cealaltă.

— L-au săltat şi ce să vezi, avea la el otravă, iadu’ de pe lume. L-au dus. Direct cu maşina.

— Spion, zice a treia ferm convinsă. Finlandez albinos.

— E plin de ei acum, mişună peste tot, aşa-s vremurile, întăreşte a patra cu broboada în carouri.

— Şi de sabotori, adaugă una dintre ele.

— Mare diferenţă, una-i treaba cu spionii, alta-i cu sabotorii. E deosebire, le sugerează atotştiutor bărbatul.

Îl ascultă toate cu mare atenţie.

— Ceva, ceva se-ntâmplă! zice o femeie mai tânără, cu fularul înfăşurat peste căciula de lână. Deunăzi, la Gara Saveliov, la blocul cu patru etaje, au

apărut în miezul nopţii… Negri tuci, cu măşti, în costume, parcă erau deghizaţi. Să te sperii, nu alta, diavoli, ce mai… Ce să vezi, au venit cu maşina!

— L-au ridicat pe unul de la etajul trei. Chiar aşa cum vă zic, declară o altă femeie tânără cu broboada înfăşurată peste căciula de lână.

— Ptiu, drace! Bună treabă că l-au săltat. Extraordinar, intervine bărbatul. Aşa le trebuie. A făcut el ceva! Soţia îmi zice că o prietenă i-a văzut cu ochii ei cum au coborât din maşină îmbrăcaţi în negru sau în verde, nu mai ţin minte, au urcat în goana mare, aveau măşti. Se zvoneşte că e ciumă! zice bărbatul cu un aer important.

Femeile se agită.

— Ai zis ciumă? Nu ştii nimic. Asta a fost demult de tot, pe vremea când plopul făcea mere şi răchita micşunele!

— Pesemne că-i holeră!

— Holeră! Asta ne-ar mai lipsi!

— Nu-mi trebuie, da’ se-ntâmplă. Soră-mea a murit de holeră.

— Nu-i holeră, e ciumă, vă zic eu, insistă bărbatul.

Răsare ca din pământ un individ în civil, îl apucă de mânecă şi-l trage uşurel într-o parte.

— Ce-ai cu mine? întreabă uluit bărbatul.

— Ia vino o clipă, îi cere individul pe un ton paşnic.

Bărbatul se împotriveşte.

— Nu vin! Auzi la el, să vin! Am rând la coadă!

Apare un al doilea în civil, îl ia de umăr şi-i cere pe un ton deloc paşnic:

— Vii cu noi, cetăţene!

Într-un birou al NKVD stă pe un scaun bărbatul cu gura ca ciocul de raţă. În faţa lui se află şeful secţiei NKVD. Bărbatul îşi frământă căciula în mâini. Paltonul lui e pus pe scaunul de alături. Poartă o tunică uzată.

— …În cazul ăsta e important să aflăm sursa zvonurilor. Trebuie neapărat să-ţi aminteşti numele prietenei, cetăţene Kvasnikov. Şi s-o faci cât mai repede, altfel trimitem maşina să-ţi ridice nevasta, pe Maria Efimovna Kvasnikova, îi explică şeful cu voce egală.

Kvasnikov înţelege prea bine cum stă treaba:

— Tokariova, Nina Nikolaevna, îşi aminteşte el.

— Unde lucrează? îl întreabă cu vocea înmuiată şeful.

— La cantina căminului. Pe Karetnaia, zice încruntat Kvasnikov fără să se mai opună.

— Ca să vezi, ţi-ai dat drumul la limbă! O ţineai una şi bună că nu ştii şi uite că ţi-ai amintit. Felicitări!

Anadurdîeva străbate oraşul, se îndreaptă spre gară. Ajunsă în piaţa din zona gării, se opreşte în faţa porţilor, cumpără o plăcintă şi se îndepărtează căutând un loc mai liniştit. Vede la o tarabă doi turcmeni nu prea tineri, în caftane şi cu tichii caucaziene, care vând caise uscate şi rodii. Se apropie de ei, le zâmbeşte. Bucuria întâlnirii. Turcmenul mai bătrân îi strânge mâna ceremonios, cel mai tânăr îi zâmbeşte amabil. Vorbesc în turcmenă. Bărbatul mai în vârstă îi face semn să-l urmeze, o conduce la sala cu cântare. Aici se adresează unei femei în vârstă, îmbrăcată în halat alb foarte murdar:

— Lina!

— Ce vrei, Dovran? îl întreabă femeia.

— Mi-a venit o nepoată. Poţi s-o găzduieşti o noapte?

Femeia se uită la Anadurdîeva, care ştie să-şi apere interesul:

— Ajutaţi-mă, vă rog, vin de la Moscova, mă întorc acasă. M-au durut rinichii, m-au dus la spital. Acum a trecut, nu mai am nimic, trebuie să ajung acasă. Unchiul pleacă mâine. Ar fi bine să călătoresc împreună cu el. Numai o noapte, îi zâmbeşte Anadurdîeva.

— La mine nu-i loc, te duc la soră-mea, stă aproape, bine?

Anadurdîeva acceptă.

Pe coridorul secţiei raionale de miliţie, aşteaptă femei şi bărbaţi. Iese o femeie plânsă dintr-o cameră.

— Ce-i? întreabă o femeie aşezată pe bancă.

— Mi-a luat declaraţia. Zice, vino peste trei zile, facem cercetări.

— Trei zile! Cam mult! o compătimeşte femeia. Poate că-i semn bun. Dacă ţi-l omorau bandiţii sau era călcat de tramvai, ţi-ar fi spus de îndată.

Un bărbat intră la şeful secţiei de miliţie, salută.

— Tovarăşe şef, mi-a dispărut fiica, vreau să fac o cerere, zice el cu un aer trist.

— Ei drăcie! bodogăne nemulţumit miliţianul. E a doua zi de când se tot perindă lumea. Cine zici că a dispărut?

— Fiica mea. Tania Sozonova, douăzeci şi unu de ani.

— Tania, Tania, zi-mi numele întreg, îl corectează miliţianul.

— Tatiana Dimitrievna Sozonova, născută în 1919, precizează bărbatul.

— Când a dispărut?

— Se fac trei zile de când n-a mai venit de la muncă. De atunci nu mai am nici o veste, explică bărbatul.

— Ai sunat la serviciu? întreabă miliţianul.

— Bineînţeles. Mi-au zis că nu-i acolo.

— Unde lucrează?

— La hotelul Moskva, e femeie de serviciu.

— Hm, ciudat hotelul ăsta, Moskva. Dispar oamenii… Ia ascultă, nu cumva fie-ta îşi face de cap cu vreun iubit, şi tu o tot cauţi? Poate că trebuie s-o cauţi în altă parte, ce zici? îl întreabă miliţianul cu un aer neîncrezător.

— Nici vorbă, fata mea e cuminte. Mama ei a murit acum şase ani, locuim împreună. Nu-i o fată răsfăţată. Apăi, n-are iubiţi, oftează tatăl.

— Bine, atunci scrie cererea asta, îi ordonă miliţianul şi-i arată un scaun. Apoi se apropie de uşă şi întreabă:

— Cine urmează?

Intră o femeie plânsă. Îi tremură buzele, pare că plânge întruna de o săptămână.

— Stai jos, cetăţeano, îi propune miliţianul.

Femeia continuă să stea în picioare.

— Bun, ce s-a întâmplat? o întreabă cu voce obosită.

— Mi-a dispărut soţul, zice femeia plângând.

— Mda… E al patrulea în ultimele două zile. Da’ aşază-te, femeie. Şi nu te necăji atât. Soţii se găsesc mai mereu…

Pe coridorul secţiei de miliţie apar două femei care se alătură celorlalţi: o femeie în vârstă şi o tânără însărcinată. Sunt îngrijorate.

Esinskaia stă la coadă la ghişeul închisorii Taganka. Sunt zece oameni în faţa ei, în spate e coadă mare. Femei cu un aer preocupat au în mână boccele, sacoşe. Esinskaia are pe cap o broboadă groasă, nu se mai deosebeşte de femeile din mulţime, n-a mai rămas nimic din frumuseţea ei.

Fumoarul Institutului de Medicină. Doctori tineri, studenţi din ultimul an. Fumează.

— E clar că e foarte periculoasă…

— Glumeşti? În secolul XX, la Moscova? În plină iarnă?

— Apropo, sunt epidemii care se răspândesc tocmai iarna… Ciuma, de exemplu. Agenţii patogeni ai ciumei nu rezistă la căldură mare. Iarna epidemiile sunt mai virulente…

— De unde ciumă? Astea-s baliverne…

— Sunt două spitale în carantină – Ekaterinski şi Sokolinaia Gora…

— De ce Ekaterinski? Înţeleg Sokolinaia, e spital de boli infecţioase…

— Ei, de unde vine, de unde? Sabotaj, uite de unde! Vă spun un secret, da' să nu trăncăniţi. L-au săltat pe Grigoriev!

— Hai, taci!

— Pe cine?

— Cine-i Grigoriev ăsta?

— Nu ştii? E marele nostru infecţionist…

Ceva mai departe, lângă perete, doi studenţi vorbesc despre lucruri intime:

— Îi zic fetei, poftim, aici o să stai mai comod. Chiar aşa, a fost mai comod, pe canapea, una, alta…

Secţia de Primiri Urgenţe a spitalului Ekaterinski e sigilată. O mână într-o mănuşă de cauciuc rupe sigiliul. Trei bărbaţi în costume de protecţie intră în camera de gardă. Unul dintre ei e mai înalt, masiv, e anatomopatologul Goldin, nu i se vede faţa din cauza măştii. Ceilalţi doi îl urmează, împing o masă pe rotile pentru autopsie. Cercetează camera. În chiuvetă – veselă. Pe masă – un munte de seringi goale, o scrisoare pe care scrie „Pentru tovarăşul Stalin“, şi o a doua începută, pe care se văd clar cuvintele „Dragă Toniecika!“ Pe podea, aproape de masă, zace mort doctorul Zorin cu faţa înfundată în palton.

— Îl ducem la sala de autopsie? întreabă unul dintre cei doi brancardieri.

— Nu, mai e vorbă? Autopsiile vor fi făcute aici. Pregătiţi masa.

Goldin deschide geanta cu instrumente.

— Mai există vreo masă normală în camera asistentelor medicale?

Iese unul dintre brancardieri. Se întoarce.

— Una la fel ca asta.

Cei doi acoperă masa cu hârtia făcută sul, mută corpul lui Zorin pe masă. Corpul lui Maier rămâne pe pat.

— Unde-i al treilea?

— Bărbierul e în camera asistentelor medicale.

— Pe targă cu el, aduceţi-l încoace.

Goldin îşi începe munca îngrozitoare: taie hainele lui Zorin, apoi secţionează cu scalpelul cutia toracică.

Câteva ore mai târziu, Goldin şi asistenţii săi ies din camera de gardă şi trec într-un vestiar unde îi aşteaptă o infirmieră şi un sanitar. Încep să-i dezbrace, le scot şorţurile, măştile, mănuşile pe care le introduc într-o soluţie dezinfectantă. Procedura e lungă şi minuţioasă. Goldin iese pe coridor, unde e întâmpinat de medicul de la Comisariatul Poporului pentru Sănătate cu nişte hârtii în mână. Sunt fişele cu diagnostice, pe care Goldin trebuie să le semneze.

— Cum e, Ilia Mihailovici? întreabă doctorul de la Comisariatul pentru Sănătate.

— Ciumă pulmonară, tablou clasic. Rată de letalitate sută la sută. Evoluţie fulgerătoare, ceea ce e puţin caracteristic în stadiul ăsta. Asemenea evoluţii apar de obicei în toiul epidemiei.

— Semnaţi, vă rog, aici, îi întinde doctorul hârtiile.

Goldin semnează. Doi indivizi discreţi se desprind de perete şi merg în urma lui pe coridor. Când Goldin trece prin faţa uşii pe care scrie „Sală de pansamente“, unul dintre ei sare înaintea lui, deschide uşa, şi celălalt îl împinge cu umărul înăuntru şi închide uşa cu cheia.

Pe faţa lui Goldin se citeşte nedumerirea.

— Deschideţi! loveşte cu pumnul în uşă. Deschideţi, ei drăcie!

Furios, Goldin loveşte cu piciorul în uşă zgâlţâind-o. Se duce la fereastră – crengile copacilor încărcate de zăpadă aproape că ating geamul. Uşa se crapă, şi apare mâna cuiva cu un pahar cu ceai. Goldin se întoarce şi începe să râdă:

— Ticăloşilor!

Ia paharul, îl pune pe masă, se apropie de uşă şi zice:

— Ei, cine-i acolo? Deschideţi!

Se aude pe neaşteptate o voce:

— S-a dat dispoziţie să vă izolăm.

— Văd. Perfect! Atenţie! Acum o să forţez uşa, aveţi grijă, daţi-vă la o parte.

Goldin ia din dulap un instrument medical cu care încearcă să deschidă încuietoarea.

Tonia Zorina stă tot pe scară. Lângă ea se află sora medicală, prietena ei.

— Mănâncă ceva, Tonia. La ce bun să stai aici? Hai cu mine, îţi fac o injecţie ca să dormi. Să dormi puţin, ce zici?

Tonia, încremenită, nu-i răspunde.

Şedinţă fulger la Persoana Sus-Pusă. Fiodor Vasilievici dă raportul, vorbeşte pe un ton excesiv de serios:

— În trei zile au fost reţinuţi în cadrul Operaţiunii Infecţie Periculoasă (OIP) 93 de persoane: 13 din tren, 38 din hotel, 42 de la… de la comisie…

— I-aţi reţinut pe toţi?

— Mai e o femeie pe care n-am găsit-o.

— Am crezut că lucraţi mai bine decât atât, face observaţia Persoana Sus-Pusă. N-avem nevoie de oameni care-şi fac treaba de mântuială.

Telefoanele sună, stilourile scârţâie, maşinile de scris ţăcăne, avioanele decolează, se munceşte în draci, ce mai! Pe un birou se află un morman de fotografii. O fotografie mărită de multe ori, prinsă de un document – e Anadurdîeva. Fotografia ei e distribuită tuturor, repartizată fiecărui birou.

O soră medicală se apropie de Sikorski şi-i şopteşte ceva la ureche.

— Ce?! întreabă uluit Sikorski. Nu se poate aşa ceva!

Sikorski aleargă pe coridor. Doi indivizi stau în faţa unei uşi, se vede că aşteaptă ca uşa să se prăbuşească. Se aud tare loviturile în uşă, zdrăngănitul încuietorii.

— Ce se întâmplă aici? zbiară la indivizii care păzesc uşa.

— Dispoziţie specială, răspunde moale unul dintre paznici.

— Ce mai e şi cu dispoziţia asta specială?! explodează Sikorski.

— Sunaţi la direcţie, zice unul.

— Plecaţi de la uşă! Unde-s cheile? întreabă poruncitor Sikorski.

— Nu ne supunem ordinelor dumneavoastră! zice paznicul.

— Aici eu comand! Eu! începe să urle Sikorski. Faceţi bine şi părăsiţi uşa!

Gărzile bat pasul pe loc, apoi se îndepărtează de uşă. Uşa se clatină şi se prăbuşeşte în direcţia lui Sikorski. Acesta o prinde.

— Ilia Mihailovici! Dragul meu! Te rog să mă ierţi! N-am ştiut de porcăria asta! E revoltător! Pofteşte, te rog!

Sikorski propteşte uşa, îl ia pe Goldin de braţ şi-l conduce în cabinetul său.

— În astea trei zile, Ilia Mihailovici, oamenii s-au arătat a fi extrem de diferiţi. Da, extrem de diferiţi…, dar personalul e-n regulă…

— Permiteţi să iau legătura cu Comisariatul? întreabă Goldin.

— Poftiţi! Vă rog!

Sikorski îi arată telefonul. Goldin formează numărul.

— Bună ziua, Iakov Stepanovici. Am făcut trei autopsii. Diagnosticul e confirmat. Analiza microbiologică va fi gata peste câteva ore. M-au reţinut după autopsie, au încercat să mă pună în carantină. Oare Comisariatul n-are nici un cuvânt de spus în treaba asta?

Comisarul se fâstâceşte:

— Credeţi-mă, Ilia Mihailovici, n-am dat eu ordinul. N-am nici un amestec. Vedeţi dumneavoastră, supravegherea respectării măsurilor de carantină am lăsat-o în seama altei instituţii…

Se aude sunând telefonul pe biroul secretarei, care dă fuga în biroul comisarului şi-i face semn să ridice celălalt receptor.

— Scuză-mă o clipă, Ilia Mihailovici.

Comisarul ridică receptorul.

— Da, da. Bine. Rămâneţi la telefon.

Comisarul vorbeşte din nou cu Goldin:

— Ilia Mihailovici! M-au sunat de la Spitalul Municipal numărul 1. Le-a murit un bolnav acum o oră. Suspect de ciumă. Tablou clinic incert. Vă rog insistent să-i faceţi autopsia. Din păcate, dacă se confirmă diagnosticul de ciumă, va trebui închis şi Spitalul Municipal… Trimit maşina.

Doi NKVD-işti, unul turcmen, celălalt rus, se află într-un sat turcmen, în faţa zidului care înconjoară o casă din chirpici. Intră. Le iese în întâmpinare

o fată drăguţă, adolescentă. Turcmenul o întreabă dacă mama ei e acasă. Fata clatină din cap.

— Mama e la Moscova, răspunde ea în turcmenă.

Turcmenul îi traduce rusului:

— N-a venit încă.

— Întreab-o când vine, îi cere rusul.

Fata înţelege foarte bine rusa:

— Azi, mâine, vine în curând. O aşteptăm.

Bărbaţii ies.

Rusul, superiorul turcmenului, îi explică subordonatului său:

— Mă duc la gară să iau legătura cu Aşhabadul. Tu rămâi aici, Fazil. Stai de gardă. Cum apare, suni urgent la gară. Trimit o maşină. O să te schimbe cineva după douăzeci şi patru de ore. Să nu te aştepţi că-ţi vine schimbul mai devreme.

— N-aş putea să mă instalez la ei, Piotr Borisîci? întreabă turcmenul. Unul de-ai noştri n-ar mira pe nimeni. E tratat ca un oaspete venit din oraş.

— Nu, Fazil. Mai bine aranjează-ţi să faci de gardă. Dacă ea vine şi se sperie, o ia la fugă, şi o să alergăm prin deşert să căutăm muierea…

La morgă, un bărbat în costum de protecţie aşteaptă pe coridor. Goldin iese din sala de autopsie. I se scoate costumul de protecţie. Îşi spală mâinile şi se şterge. Formează un număr de telefon.

— Da, Goldin la telefon… Nu, sun de la Spitalul Municipal numărul 1. Am terminat autopsia. Să transmiteţi, vă rog, comisarului că a fost alarmă falsă. Caz tipic de septicemie postoperatorie. Să mă scuzaţi, dar e pur şi simplu o problemă care ţine de actul medical: medicii trebuie să-şi spele mai bine mâinile, iar instrumentarul să fie mai bine sterilizat. Nici un semn de ciumă…

Lui Fiodor Vasilievici i se raportează prin legătură radio:

— Nu, nu, n-au găsit-o deocamdată. Nu e în tren.

— Cum adică nu e-n tren?

— Vă garantez că nu e. Am controlat personal două garnituri cu care ar fi putut să călătorească. M-am uitat în ochii fiecărui pasager. Nu e în tren.

— Bun. Şi la Razdolsk?

— După ce-a ieşit din spital, n-a dat pe la hotel şi nu s-a dus la gară. Ultima oară a fost văzută la piaţă. Asta-i tot. Parcă a intrat în pământ.

— Nici la ea în aul?

— Nu. Se aude că nu s-a întors de la Moscova.

— Să-ţi intre bine-n cap, Borodaciov, că dacă n-o scoateţi din pământ, din iarbă verde, s-a zis cu noi. Ai înţeles?

Fiodor Vasilievici îşi lasă capul în mâini, trage aer în piept, încă o dată, îi e greu să respire, vânează aerul cu gura. Se lasă pe speteaza scaunului, îşi duce brusc mâinile la piept în partea stângă…

La şedinţa de la Comisariatul Poporului pentru Sănătate, ia cuvântul un medic infecţionist, locţiitorul lui Grigoriev.

— Azi se fac cinci zile de la instituirea carantinei. Dacă în decurs de optsprezece ore nici unul dintre cei izolaţi nu prezintă simptomele bolii, putem considera că a trecut pericolul epidemiei.

Anadurdîeva se află într-o chichineaţă de bucătărie împreună cu stăpâna casei şi doi bărbaţi. Pe masă, bucate uimitor de simple: varză acră, castraveţi muraţi, cartofi, rodii, caise uscate, carne uscată, lipii turcmene.

— Am trăit un an în Rusia, am învăţat la institut, apoi am renunţat, continuă explicaţiile Anadurdîeva. Mi-au găsit soţ şi m-am măritat. Am fost de patru ori la Moscova. Cunosc toate locurile. Kremlinul, Mausoleul…

— N-am fost niciodată acolo! zice cu invidie stăpâna casei. Să fac atâta drum, zile întregi cu trenul, nu mă-ndemn, proasta de mine.

— Îmi trimit băiatul să-nveţe la Moscova, să se facă învăţat, zice musafira.

— Câţi copii ai? se interesează stăpâna casei.

— Şase deja, spune musafira zâmbind.

— Vai, da’ cu cine-i laşi acasă? întreabă uimită stăpâna casei.

— Am mamă, am fată mare.

— Câţi ani are fata?

— Doisprezece.

— Aşa vasăzică! Eu am doi, când vin de la treabă mă-ntreb îngrijorată ce năzdrăvănii au mai făcut! Cum de eşti aşa de calmă când laşi acasă şase copii în seama fetei de doisprezece ani? se miră stăpâna casei.

— Nu pe toţi. Pe cel mic l-am luat cu mine, zice zâmbind Anadurdîeva şi

îşi pune mâna pe burtă.

Slujnica Nastia se pregăteşte să servească masa. Goldin intră în sufragerie. Soţia se uită atentă la el:

— Ai o faţă groaznică, Ilia, nu te recunosc! zice ea dând din cap întrebătoare.

— Îmbătrânesc, Sonia! zâmbeşte Goldin. Sunt nedormit de două zile, nu mă mai ţin pe picioare. Mă ţineam mai bine înainte.

— Şi eu care credeam că mai eşti bun la ceva! îi întoarce zâmbetul Sonia Isakovna.

Sună telefonul, Sonia se scoală de la masă şi se duce pe coridor să răspundă. Goldin îi şopteşte:

— Să nu mă dai la telefon.

Stă în scaun, are ochii închişi pe jumătate. Mâna cu care ţine lingura îi cade alături de farfurie. Are faţa nerasă de două zile.

La telefon Sonia Isakovna încearcă să-l acopere:

— Nu, nu şi nu, nici nu poate fi vorba. Două zile a muncit fără întrerupere, tocmai acum a picat. Doarme. Nu, nu-l trezesc. Cum doriţi. Nu înainte de trei ore!

Sonia Isakovna, înfuriată, intră în sufragerie zicând:

— Dacă poţi să-ţi închipui!

Îl vede pe Goldin dormind la masă şi dă din cap îngrijorată.

Sună telefoanele, oamenii aleargă cu hârtiile de la un etaj la altul. Un NKVD-ist se înclină în faţa Persoanei Sus-Puse.

— Ordinul dumneavoastră a fost îndeplinit. N-au mai apărut noi bolnavi. Puteţi raporta Secretarului General că epidemia a fost lichidată. Carantina poate fi ridicată.

Persoana Sus-Pusă face un semn cu capul:

— Ridicaţi-o!

Se deschid larg porţile spitalului Sokolinaia Gora. Ies zeci de persoane împrăştiindu-se care încotro. Zi însorită. Ies şi pasagerii din tren. Nu se recunosc între ei din cauza mulţimii, ducându-se fiecare în drumul lui: bătrâna hoaţă cu cizmele îmblănite, Ludmila Ignatievna, Bărbatul cu Faţa

Turtită şi Crescătorul de Gâşte. Ies membrii comisiei. Grigoriev discută cu Esinski. Esinski îi spune:

— Vă daţi seama? M-au ridicat din Leningrad, de la Gara Moskva. Am grija nevesti-mii acum, dracu' ştie ce-o fi crezut.

— Pe mine m-au săltat de acasă. Şi a mea… cine ştie ce şi-o fi închipuit.

Ies femeile de serviciu de la hotel, clienţii hotelului, oameni care nu se cunosc între ei şi alţii care se cunosc…

La porţile spitalului e garată o singură dubă neagră. Atmosfera e relaxată, nu se mai simte spaima pe care o încearcă oamenii la vederea dubelor sinistre. Dar… doi indivizi coboară din duba garată, dau buzna în mulţime şi-l împing într-o parte pe bărbatul îmbrăcat în paltonul cu guler de blană.

— Aleksei Ivanovici Jurkin?

— Da, răspunde calm Jurkin.

— Fiţi drăguţ, îl ia cu binişorul unul dintre indivizi. Avem ceva de discutat…

Mulţimea din jurul lui Jurkin se îndepărtează făcând loc în jurul lui, şi el, însoţit de cei doi, trece prin culoarul dintr-odată pustiu, îndreptându-se spre duba neagră.

Îmbrăţişări, regăsiri. Fata dispărută a fost găsită de tatăl ei, Ania e întâmpinată de Lora Ivanovna Maier, se îmbrăţişează, plâng… Rudik! Rudik! Grigorievii se sărută. Multe feţe bucuroase.

Personajele acestei istorii ies împreună pe porţile spitalului. Se aude muzică sovietică mobilizatoare: *Nemărginită-i patria mea dragă*…

Acasă la Kossiol. Soţia lui stă în fotoliu. În faţa ei pe masă se află portretul fiului mort. Femeia îşi acoperă faţa cu mâna.

— Serioja? Am crezut că nu te mai întorci. Ce-a fost asta, Serioja?

Îl priveşte atentă, concentrată.

— Ciumă, Dina. A fost doar ciumă! spune zâmbind Kossiol şi-i ia mâna osoasă între palmele lui.

— Ciumă, atâta tot? îl întreabă insistent Dina.

El dă din cap.

— Şi eu care credeam…

Marşul patriotic se aude din ce în ce mai tare. Ziua e însorită, minunată. Atmosferă sărbătorească. E chiar zi de sărbătoare. Din biserica aflată în pasajul Briusov ies nişte bătrâne:

— Sărbători fericite!

— Crăciun fericit!

Prin uşile bisericii deschise larg se aude: Naşterea Ta, Hristoase Dumnezeul nostru, face să se răspândească-n lume lumina proniei tale…

Gloriosul cântec sovietic acoperă totul.

PERSONAJELE
(în ordinea apariției)

Galia Tătăroaică, portar la Institutul de Cercetări împotriva Ciumei
Rudolf Ivanovici Maier Cercetător științific la Institutul de Cercetări împotriva Ciumei, care se infectează accidental
Anna Anatolievna Kilim Amanta lui Maier, mama copilului său

Ludmila Ignatievna Kostrikina Pasageră în tren
Un tânăr (Semion Kulkov) Pasager în tren, student la agronomie, crescător de gâște
Bărbatul cu Fața Turtită (Sverbeev) Pasager în tren
Zinka Însoțitoare de vagon
Elena Dmitrievna Bătrână pasageră cerșetoare, care la început stă pe coridor

Ida Grigorievna Jurkina, născută Solius Fiica unui faimos bolșevic, ferm loială Partidului
Alexei Ivanovici Jurkin Membru în comisie la Comisariatul Poporului pentru Sănătate. Mai puțin fanatic decât soția lui
Ilia Mihailovici Goldin Medic legist, Șeful Institutului Medico-Legal din Moscova
Sonia Isakovna Goldina Plăcuta soție a doctorului Goldin
Nastia Servitoarea familiei Goldin
Konstantin Aleksandrovici (Kostea) Esinski Membru în comisie la Comisariatul Poporului pentru Sănătate
Vera Anatolievna Esinskaia Soția lui Konstantin Esinski
Colonelul Pavliuk Ofițer NKVD, membru în comisie la Comisariatul Poporului pentru Sănătate
Natalia (Nataşa) Soția lui Pavliuk

Aleksandr Matveevici Zorin Medic în camera de gardă a spitalului Ekaterinski

Tonia Soția lui Zorin, un personaj superficial, asistentă la același spital

Recepționera de la hotelul Moskva

Tatiana Dmitrievna Sozonova (Tania) Cameristă la hotelul Moskva

Anadurdîeva Deputată din Turkmenistan, îl întâlnește pe Rudolf Maier la recepția hotelului Moskva, unde este cazată

Lora Ivanovna Maier (la telefon) Sora lui Rudolf Maier

Veniamin Alekseevici Kotikov Frizerul hotelului Moskva, îl bărbierește pe Maier și este el însuși infectat cu ciumă

Vsevolod Aleksandrovici (Volia) Grigoriev Președintele comisiei la Comisariatul Poporului pentru Sănătate

Elena Iakovlevna Braslavskaia Pasageră în tren, prietenă din copilărie a mamei Annei Kilim, dintr-o familie bună, care a suferit represiuni după Revoluție

Serghei Iosifovici Kosiol Medic de raion, un om cumsecade, care îl îngrijește pe Maier când i se face rău prima dată, la hotelul Moskva

Dina Soția doctorului Kosiol, care suferă după moartea fiului lor, mort într-un accident de avion

Nina Ivanovna Asistentă la camera de gardă a spitalului Ekaterinski

Lev Aleksandrovici Sikorski Medic-șef la spitalul Ekaterinski, care supraveghează măsurile de carantină în saloane

Iakov Stepanovici Comisar al Poporului pentru Sănătate, care organizează căutarea persoanelor care s-au aflat în proximitatea lui Maier, pentru a fi carantinate forțat

Petrovici Portarul spitalului

Persoana Sus-Pusă Cel mai puternic om în stat, după Stalin

Fedia Petrovski și soția lui O familie obișnuită, a cărei fiică a fost arestată. Fedia Petrovski se teme să nu fie arestat și el și fuge, cu consecințe tragice

Kolia, Klava și Verka Prieteni ai lui Semion Kulkov

Ivan Lukianovici Kozelkov Șef de tren de la gara Kazan din Moscova

Căpitanul Solenov Ofițer NKVD

Fiodor Vasilievici Ofițer NKVD

Galia Secretara lui Fiodor Vasilievici
Nikolai Hamidovici Kazimov Medic-șef la un spital de provincie
Elena Adrianovna Asistentă-șefă la același spital
Kvasnikov Un cetățean obișnuit, descris drept „bărbatul cu gura ca un cioc de rață“, interogat de NKVD pentru că răspândește zvonuri despre ciumă
Fazil, Piotr Borisovici, Borodaciov Agenți NKVD

ÎN LOC DE POSTFAŢĂ
Convorbire între Ludmila Uliţkaia şi Christina Links

Cum v-a venit ideea unui asemenea scenariu?

O epidemie care pune viaţa în pericol nu este o noutate în istoria omenirii. Nu întâmplător după izbucnirea actualei pandemii, jumătate dintre prietenii mei, fără să se vorbească între ei, s-au apucat să recitească trei cărţi: piesa lui Puşkin *Ospăţ în timp de ciumă*, povestirile lui Boccaccio din *Decameronul* şi romanul lui Camus *Ciuma*. Cărţile sunt depozitarele de nădejde pentru memoria umanităţii. Informaţiile istorice, să le zicem aşa, despre ciuma de la mijlocul secolului al XIV-lea din Italia, care s-a răspândit apoi în Europa şi a ajuns până la urmă şi la slavii din nord, sunt accesibile doar specialiştilor; în schimb, beletristica a fost cea care a dat la iveală profunzimea tragediei şi felul în care a lucrat ea în conştiinţa oamenilor. Şi *Ciuma* mea vorbeşte despre acelaşi lucru. N-o aşez, desigur, în rând cu marile cărţi de care am amintit, dar pe de altă parte, omenirea însăşi s-a schimbat de când au fost scrise capodoperele pomenite. Astăzi, o simplă laborantă ştie mult mai multe lucruri despre ciumă decât ştiau marii scriitori la vremea lor. Nu mi-am propus decât să urmez această cale extrem de interesantă. Şi a ieşit ce a ieşit.

Scenariul dumneavoastră e bazat pe fapte reale?

Despre această istorie puţin cunoscută în URSS am aflat de la cunoştinţa mea, Nataşa Rapaport. Tatăl ei, anatomopatolog, a fost direct implicat în povestea asta întâmplată la Moscova în 1939: el a fost acela care a făcut autopsia morţilor de ciumă. Au fost de fapt trei persoane cu totul. Un cercetător infectat în timpul experienţelor efectuate în laboratorul care pregătea vaccinul împotriva ciumei a plecat la o conferinţă la Moscova.

Boala i s-a declanşat chiar în prima seară a sejurului, dar până atunci participase la conferinţă şi avusese contact cu o mulţime de oameni. Ei puteau la rândul lor să se infecteze şi să răspândească ciuma. Găsirea contacţilor a fost lăsată în seama NKVD. Întreaga operaţiune a fost condusă de Beria. La vremea aceea, oamenii erau obişnuiţi – dacă te poţi obişnui cu aşa ceva – să fie sunaţi noaptea la uşă, să le dispară vecinii, cunoscuţii, să aibă parte de procese-fulger conduse de aşa-numita „troica“[2]. În atmosfera aia, „carantina“ pentru care erau reţinuţi li se părea un dar picat din cer – ei aveau în minte numai arestarea, moartea prin împuşcare sau trimiterea în GULAG.

2. Comisie condusă de NKVD în perioada sovietică, având ca sarcină pedepsirea rapidă a elementelor considerate antisovietice. (N. tr.)

Celelalte personaje au fost „scornite“ de mine – ştiam doar de existenţa omului de ştiinţă care, convenţional vorbind, „a spart eprubeta cu virusul“ şi s-a îmbolnăvit de ciumă, despre doctorul care s-a izolat împreună cu primul bolnav şi despre frizerul infectat din întâmplare care a murit de ciumă.

Nu s-a făcut nici un film după scenariul dumneavoastră. De ce?

Şanse de-a face filmul erau foarte mici. Aşa cum am mai spus, am scris scenariul ca pe o lucrare-test. Era o cerinţă obligatorie pentru înscrierea la cursul lui Valeri Frid despre arta scenariului şi a regiei. I-am trimis scenariul, după care am avut o discuţie cu el la telefon. Mi-a spus că nu mă primeşte la curs. N-am fost foarte supărată – cu un asemenea scenariu nu mă aşteptam să mă primească. Dar el a adăugat: „Pe dumneata n-am ce să te învăţ, ştii totul şi fără cursul ăsta“. Aşa s-a încheiat relaţia mea cu cinematografia pentru mulţi ani.

Şi-n plus, Valeri Frid n-ar fi propus scenariul nimănui, deşi considera că am făcut o lucrare profesionistă. Fusese închis în lagărele staliniste, iar ideea că NKVD ar face o faptă bună şi folositoare îi provoca numai revoltă. Interesant e că tocmai NKVD a oprit răspândirea epidemiei, folosind tot arsenalul bogat al procedeelor cu care era deprins să aresteze şi să „lichideze“ oamenii. E surprinzător că organele Securităţii au fost mai puternice decât forţele rele ale naturii. Treaba asta dă mult de gândit şi alimentează multe idei…

Scenariul e complicat, necesită destulă muncă, fapt pentru care practic nu l-am propus regizorilor. Singurul care l-a citit a fost o cunoştinţă bună a mea, Vladimir Mirzoev. Nu-mi stă-n fire să alerg cu scenariul în mână după regizori. Odată scris, l-am pus deoparte. Nici acum, când a fost publicat în rusă şi-n alte câteva limbi, n-am primit nici o propunere de ecranizare. Deşi e foarte potrivit pentru un serial. Munca scenaristului sau a dramaturgului e complicată: face un produs pe jumătate, pe care îl finalizează regizorul. În treacăt fie spus, ăsta e şi motivul pentru care prefer să scriu proză, şi nu scenarii şi piese.

Aţi schimbat ceva în scenariu înainte să fie publicat?

Câteva cuvinte şi virgule.

Era posibil în anii optzeci să obţii informaţiile necesare?

N-aveai de unde să le iei. La baza scenariului au stat faptele povestite de fiica anatomopatologului amintit mai sus, restul detaliilor sunt inventate. La fel şi finalul fericit, când se deschid larg porţile spitalului de boli infecţioase şi sunt eliberaţi oamenii ţinuţi până atunci în carantină.

Totul era ţinut secret la vremea aceea, tot aşa cum nici azi nu ştie nimeni despre începutul epidemiei de holeră din Moscova anului 1959. Există documente în arhivă şi martori încă în viaţă.

Pe atunci, NKVD folosea alte metode, dar se iau şi astăzi măsuri de carantinare care îngrădesc libertatea oamenilor. Mijloacele folosite azi de autorităţile ruse sunt mai potrivite situaţiei din zilele noastre?

Nu există nici un fel de transparenţă, n-a existat nici atunci, nu există nici acum. Aş spune că acum situaţia e mult mai interesantă: puterea este complet dezorientată. Nu ştiu dacă v-a atras atenţia faptul că, pentru prima dată, puterea de la Kremlin a lăsat la latitudinea guvernatorilor locali să ia măsurile necesare pentru asigurarea securităţii medicale a cetăţenilor. Aici nu e vorba despre transparenţă, ci despre degringolada puterii centrale.

Apare în plus un conflict serios între necesitatea introducerii unor măsuri severe de carantină şi oportunitatea de a limita libertatea individului, garantată de constituţie. Nu e oare un pericol pentru democraţie ca puterea să se folosească de pandemie pentru îngrădirea libertăţilor individuale, şi

apoi să întoarcă totul folosindu-se de asta ca pretext în orice situaţie?

Pe vremuri oamenilor nu li se spunea adevărul despre epidemie ca ei să nu intre în panică. Era o măsură în parte corectă, dar mai poate fi folosită în condiţiile de azi?

Problema nu e simplă deloc. Marele nostru popor – şi o spun fără umbră de ironie – s-a obişnuit cu faptul că adevărul nu se spune niciodată. Adevărul e luat în seamă de un număr mic de oameni, de aceia care gândesc liber. Într-o ţară obişnuită cu minciuna absolută, o jumătate de adevăr sună chiar atrăgător. E un calcul pe care oamenii şi-l fac cu uşurinţă.

Se poate face o paralelă între evenimentele legate de epidemia din 1939 şi situaţia de acum?

Din păcate, aflăm uneori cu întârziere sau nu aflăm niciodată despre ce se întâmplă cu adevărat în Rusia. Cine ştie că la sfârşitul anilor cincizeci a fost stopată răspândirea epidemiei de holeră la Moscova? O ştiu numai specialiştii. Ca să prevină panica, puterea nu vrea să informeze populaţia. Nimeni nu ştie în ce măsură ajută asta în lupta împotriva pandemiei. Măsurile luate împotriva pandemiei vin întotdeauna cu întârziere. Nu numai în Rusia. Şi în Italia, şi în Spania… Să ascunzi sau să falsifici informaţiile într-o situaţie critică înseamnă să creşti pericolul de îmbolnăvire. Rusia nu este o excepţie – tot aşa s-a încercat să se ascundă adevărul despre epidemia de ciumă din Franţa din 1920. Despre epidemia de gripă de atunci ştia toată lumea, în schimb, aproape că nu ştia nimic despre epidemia de ciumă din Africa, adusă de şobolanii de pe vapoare. Nivelul panicii depinde în mare măsură de nivelul de civilizaţie şi de măsurile corecte luate de autorităţile statului. Ca să nu mai vorbim despre măsurile de finanţare a cercetărilor medicale care sporesc în timpul epidemiei, dar care se reduc mult odată ce ea e stopată.

Cum v-a influenţat profesia dumneavoastră în alegerea temei scenariului?

M-am despărţit oficial de genetică în 1978, dar nu mi-am pierdut niciodată interesul pentru ea, mi-a fost întotdeauna complice în munca mea. Până şi azi consider că nu există nimic mai interesant decât această ştiinţă

remarcabilă care descoperă într-un ritm accelerat legi misterioase, necunoscute cercetătorilor. Trebuie să spun că orice fac, în orice mă implic, tema geneticii e prezentă şi mă marchează profund.

Aţi mai avut prilejuri să abordaţi această temă?

Am trăit mereu cu ideea, neformulată pe deplin, că epidemia nu e cea mai groaznică nenorocire pentru omenire, ci un proces natural care atacă nu numai oamenii, ci şi animalele. În schimb, epidemia terorii, care se declanşează din când în când în comunităţile umane, este opera omului, natura nu participă în nici un fel la această crimă nenorocită.

Ce anume v-a interesat, tulburat sau emoţionat în cazul epidemiei din 1939?

Tocmai momentul istoric extrem de critic: ciuma în timpul ciumei roşii. Era anul 1939, nu se terminaseră arestările în masă, mii de oameni din URSS nu dormeau noaptea, tremurau de frică aşteptând să fie arestaţi, şi pe acest fundal izbucneşte epidemia de ciumă, o infecţie declanşată într-un laborator… Nu aminteşte de nimic? Nu trezeşte nici un fel de asociaţii?

Ca genetician de formaţie şi vocaţie, cum apreciaţi reacţia autorităţilor la pandemie în Rusia şi în lume?

Reacţia a fost diferită, sunt două extreme. Prima: nu e nimic alarmant, e o boală mai uşoară chiar decât gripa, nu trebuie să ne îngrijorăm; a doua, alarmistă: e un coşmar, e sfârşitul lumii, piere omenirea. Ca fost biolog, sunt în măsură să presupun că epidemia va fi învinsă, fiindcă gradul de contagiune trebuie, după toate regulile, să slăbească şi boala să devină mai puţin gravă, asta în primul rând. În al doilea rând, nici o infecţie n-a întâmpinat până acum o rezistenţă de asemenea proporţii şi un răspuns atât de rapid al ştiinţei. Cred că-n Rusia nu se cheltuiesc suficienţi bani pentru ştiinţă în general şi pentru medicină în particular. Şi din această cauză ţara se dezvoltă „după model african“. Păcat! Sunt bani pentru automatele Kalaşnikov, dar nu şi pentru vaccin…

A venit timpul, asta e la mintea cocoşului, ca ţara care va furniza vaccinul potrivit, testat şi sigur împreună cu tratamentul adecvat să fie ţara cea mai avansată din punct de vedere ştiinţific. Vom vedea cine va ieşi victorios din această cursă contra cronometru. E o enigmă în toată regula. Îmi pun

nădejdea, împreună cu toată lumea, în ţara asta nenumită încă.

Ce credeţi că ne aşteaptă după ce pandemia va fi domolită? Cum ni se va schimba viaţa?

Urmările pandemiei sunt necunoscute – e posibilă şi o înăsprire brutală a autorităţii. E uşor să te exprimi în cuvinte, dar e foarte greu să faci previziuni. Nici una dintre epidemiile de până acum n-a avut o răspândire globală. Sper să se facă o reevaluare. Sper să crească efortul de finanţare a ştiinţei în general şi a medicinei în particular, sper ca faptul acesta să lovească în sistemele politice care au mai mult interese egoiste, strict naţionale.

COVID-19 este prima epidemie globală a vremurilor noi, în faţa căreia s-au trezit egale ţări şi continente, rase şi, aşa cum a devenit evident, vârste. Nici situaţia economică, nici statutul social nu ocroteşte de nenorocirea asta – se îmbolnăvesc şi şomerii, şi preşedinţii.

Lumea se va schimba în mod imprevizibil, şi vreau să sper că noua încercare prin care trece omenirea nu ne va face să ne izolăm şi mai mult unii de alţii, să devenim mai egoişti, ci, dimpotrivă, ne va face să gândim că lumea e una singură, că e destul loc pentru iubire şi compasiune. Şi că asta depinde numai de noi.